

ГЛАСИЛО НА НАЦИОНАЛНИОТ СОЈУЗ НА ЛИЦА СО ТЕЛЕСЕН ИНВАЛИДИТЕТ НА МАКЕДОНИЈА
МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА

МОБИЛНОСТ

ИЗМЕНИ НА ЗАКОНОТ
ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

ОДРЖАНИ 29-ТИ РЕПУБЛИЧКИ
СПОРТСКИ ИГРИ

РАБОТНИ СРЕДБИ СО ФЗОМ
ЗА ИЗМЕНА НА ПРАВИЛНИК
ЗА ОРТОПЕДСКИ ПОМАГАЛА

УСПЕШЕН НАСТАП
НА МАКЕДОНСКИТЕ СПОРТИСТИ
НА МЕЃУНАРОДНИ ПРВЕНСТВА

БРОЈ 89, СЕПТЕМВРИ 2017
www.mobilnost.mk
e-mail: contact@mobilnost.mk

МОБИЛНОСТ

ГЛАСИЛО НА НАЦИОНАЛНИОТ СОЈУЗ НА ЛИЦА СО ТЕЛЕСЕН ИНВАЛИДИТЕТ НА МАКЕДОНИЈА МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА

Издавач:
МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА

Уредувачки одбор:
Главен и одговорен уредник:
Митко Фидановски

Одговорни уредници:
Бранимир Јовановски
Нико Јанков

Издавачки совет:
Бранимир Јовановски
Нико Јанков
Штерјо Николов
Стеван Ангелески
Атли Горенца
Мери Тузарова
Велибор Јакимовски
Бобан Јордановски
Дејан Ѓорѓиевски
Рамиз Касели
Горан Војновски

Лектор:
Валентина Бачваровска

Адреса:
Национален сојуз на
лица со телесен инвалидитет
Мобилност Македонија
Ул. „11 Октомври“ бр. 42/а – Скопје
Тел: (02) 3 211 280

Жиро сметка:
300000000106445
Комерцијална Банка

Печатено во 1200 примероци
Излегува тримесечно
Број 89, Септември 2017
Со решение бр. 01-483/2 од
16.05.1994 год. весникот
„Феникс 86“ е запишан
во регистарот на весниците

Дизајн и компјутерска подготвока
Далибор Јовановски

Печат:
„Фокус принт“ – Скопје

Весникот е бесплатен.

•СОДРЖИНА	
•ЗБОР НА УРЕДНИКОТ	2
•ХП СЕДНИЦА НА УПРАВЕН ОДБОР НА МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА	3
•XXIII МУЗИЧКИ ФЕСТИВАЛ НА МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА	6
•МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА ОСТВАРИ РАБОТНА СРЕДБА	
СО ПРЕМИЕРОТ ЗОРАН ЗАЕВ	7
•ИЗМЕНИ И ДОПОЛНУВАЊА НА ЗАКОНОТ ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	9
•НСИОМ ОСТВАРИ РАБОТЕН СОСТАНОК СО МИНИСТЕР ЗА ТРУД	
И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА, МИЛА ЦАРОВСКА	10
•РАБОТНА СРЕДБА СО ДИРЕКТОРОТ НА ФЗОМ, ДЕН ДОНЧЕВ	11
•ПРОЕКТ ЗА ПРОВЕРКА И ПРОЦЕНКА НА ПРИСТАПНОСТ	
НА ИЗБИРАЧКИ МЕСТА ВО Р. МАКЕДОНИЈА	12
•РАБОТЕН СОСТАНОК СО СОВЕТНИКОТ ЗА ЗДРАВСТВО	
ВО ВЛАДАТА, Д-Р ВЕНКО ФИЛИПЧЕ	13
•РАБОТНА СРЕДБА ВО ФЗОМ СО КОМИСИЈА	
ЗА ОРТОПЕДСКИ ПОМАГАЛА	14
•МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА НА ПРОМОЦИЈА НА МАКЕДОНСКАТА	
ВЕРЗИЈА НА „МЕГУНАРОДНА КЛАСИФИКАЦИЈА	
НА ФУНКЦИОНАЛНОСТА“	15
•„РОШ ПАРТНЕР НА НЕВРОНАУКАТА – МУЛТИПЛА СКЛЕРОЗА“	16
•РАБОТЕН СОСТАНОК СО ПРЕТСТАВНИЦИ НА ФАРМАЦЕВТСКАТА	
КОМПАНИЈА „ROSCHE“	18
•РАБОТИЛНИЦА НА ТЕМА: „ПОЛИТИЧКО УЧЕСТВО НА ЛИЦАТА	
СО ИНВАЛИДНОСТ - НАЦИОНАЛНИ ПРЕДИЗВИЦИ“	19
•СОЦИО-ЕКОНОМСКИТЕ ПРОБЛЕМИ И ОЧЕКУВАЊАТА	
НА ЛИЦАТА СО МУЛТИПЛЕКС СКЛЕРОЗА	20
•ДОКТОРОТ ВИ ОДГОВАРА	21
•ГЕНЕРАЛНА ПРОБА ЗА МУЗИЧКИТЕ СРЕДБИ ВО БИТОЛА	21
•ТРКАЛЕЗНА МАСА – СОБРАНИЕТО И ГРАЃАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ	22
•ЧОВЕКОВИТЕ ПРАВА И КОНВЕНЦИЈАТА НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ	
ЗА ПРАВАТА НА ЛИЦАТА СО ИНВАЛИДНОСТ (ПОПРЕЧЕНОСТ)	22
•ТЕХНИЧКА ПОМОШ ЗА ПОДДРШКА НА ПРОЦЕСОТ	
НА ДЕИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЈА ВО СОЦИЈАЛНИОТ СЕКТОР	23
•ПАРТНЕРСТВО ЗА ПРОМОВИРАЊЕ НА ИНКЛУЗИЈАТА И ПОДОБРИ	
УСЛУГИ НА ЛИЦАТА СО ИНВАЛИДИТЕТ (ПОПРЕЧЕНОСТ)	24
•КОНЕЧЕН НАСТАН	26
•ПРОЕКТОТ ЗА ИНКЛУЗИВНИ ИГРАЛИШТА ПРИФАТЕН	
И ВО ОПШТИНА ЦЕНТАР СКОПЈЕ	26
•МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА НА ОДБЕЛЕЖУВАЊЕ НА 25-ГОДИШЕН	
ЈУБИЛЕЈ НА ЗДРУЖЕНИЕТО НА ЛИЦА ЗАБОЛЕНИ ОД МУЛТИПЛЕКС	
СКЛЕРОЗА НА СЕВЕРНОБАНАТСКИОТ ОКРУГ	27
•ПУШТЕНО ВО УПОТРЕБА ИНКЛУЗИВНОТО ДЕТСКО ИГРАЛИШТЕ	
ВО РЕСЕН	28
•МЕГУНАРОДЕН ДЕН НА МУЛТИПЛЕКС СКЛЕРОЗА	
•„НИЕ СМЕ ПОВЕКЕ ОД МС“	28
•ТРКАЛЕЗНА МАСА ЗА ПЕРСОНАЛНА АСИСТЕНЦИЈА	
ВО ХОТЕЛ „КАПРИ“ ВО БИТОЛА	30
•ТРКАЛЕЗНА МАСА ЗА ПЕРСОНАЛНАТА АСИСТЕНЦИЈА ВО СКОПЈЕ	30
•ВО СВЕТОТ И КАЈ НАС	31
•РАБОТНА СРЕДБА СО ДИРЕКТОРОТ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА МЛАДИ	
И СПОРТ, ДАРКО КАЕВСКИ	34
•ОСВРТ – ПЕРСОНАЛНА АСИСТЕНЦИЈА	34
•НАГРАДНА ИГРА	35
•МЕМОРАНДУМ ЗА СОРАБОТКА СО ОПШТИНА РЕСЕН	36
•ОТВОРАЊЕ НА КАНЦЕЛАРИЈА НА „ХУМАНА ПРЕСПА“ ВО РЕСЕН	36
•РАБОТИЛНИЦА ЗА ЛИЧНО ПЛАНИРАЊЕ	37
•ТРАДИЦИОНАЛНО ДЕФИЛЕ И ЈУБИЛЕЈ – 30 ГОДИНИ	
„МОБИЛНОСТ БИТОЛА“	38
•ВТОР СОСТАНОК ВО РАМКИТЕ НА ПРОЕКТОТ “CHANGE YOUR	
MINDSET-SPORT4EVERYONE”	39
•ИЗРАЕЛСКО-МАКЕДОНСКИ ИНИЦИЈАТИВИ	39
•НАЈМАЛИТЕ И НАЈМИЛИ ЧЛЕНОВИ НА „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“	
ВО ПОСЕТА ЗА ЗООЛОШКАТА ГРАДИНА	40
•НОВ УСПЕХ НА НАШАТА ВЕРА АПОСТОЛОВСКА	41
•„МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА“ НА НАСТАН НА ХЕЛСИНШКИОТ	
КОМИТЕТ ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА	41
•СРЕДБА СО ПРЕТСТАВНИЦИ НА КИНЕСКАТА АМБАСАДА	
ВО МАКЕДОНИЈА	42
•29. РЕПУБЛИЧКИ СПОРТСКИ ИГРИ НА ЛИЦА СО ТЕЛЕСЕН	
ИНВАЛИДИТЕТ	
НА МАКЕДОНИЈА, 08-11.6.2017, СТРУГА И ОХРИД	42
•29. ДРЖАВНО ПРВЕНСТВО НА МАКЕДОНИЈА ВО ШАХ ЗА СПОРТИСТИ	
СО ТЕЛЕСЕН ИНВАЛИДИТЕТ	44
•КРОАЦИЈА ОПЕН 2017	46
•МОАММАД ФАНАД, СПОРТИСТ ОД ДУБАИ НА ТРЕНИНГ ВО ОХРИД	47
•ПРИСУСТВО НА СУПЕР КУП 2017	48
•ЕКИПА НА „МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА“ НА СПОРТСКИ ИГРИ	
НА СПИКС ВО СРБИЈА	49
•МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА НА 48. ХРОВАТОВ МЕМОРИЈАЛ	
ВО СЛОВЕНИЈА	50
•ДРЖАВНО ПРВЕНСТВО ВО СТРЕЛАШТВО 2017	51
•НАТПРЕВАР ВО МАЛ ФУДБАЛ	52
•КВАЛИФИКАЦИОНЕН НАТПРЕВАР ВО ШАХ	52
•„МОБИЛНОСТ БИТОЛА“ НА СПОРТСКИТЕ ИГРИ 2017	53
•ЕДУКАТИВЕН НАСТАН „TRANSFORMING MS NOW“	53
•ЗАБАВНА СТРАНА	54

Збор на уредникот

Измина повеќе од една година откако сум главен и одговорен уредник на нашето списание. На почетокот изразив задоволство што ќе ја преземам оваа должност и водено надеж дека ќе имам плодна соработка со читателите. Искрено, посакував да имам подобра комуникација со вас, ценети читатели, во смисла на тоа да добивам предлози, материјали за содржина на објавените текстови, критики и пофалби доколку имавте какви било забелешки и сугестии. Тоа изостана. Јас, сепак, се надевам дека барем содржините во списанието редовно ги следевте, дека нивната содржина ви се допадна и дека добивавте доволно информации за сите активности на „Мобилност Македонија“ и на сите други здруженија составни членки.

Полека навлегуваме во последните значајни активности на „Мобилност Македонија“ и на здруженијата кои во согласност со Програмата за работа се планирани до крајот на годинава. Ни претстои Државното првенство во шах, кое ќе се одржи традиционално во Струга и на кое ќе настапат најдобрите шахисти членови на здруженијата и сесрдно ќе се борат за титулата за најдобар шахист меѓу телесните инвалиди.

По шаховските натпревари наредниот месец претстојат и други интересни активности.

Во Струмица ќе се одржи традиционалната манифестација „Тортијада“. На оваа манифестација, која има и натпреварувачки карактер, нашите членови ќе се потрудат да ни приготват вкусни и, пред сè, интересни креации на торти со кои симболично се претставуваат нашите активности во здруженијата и секојдневните наши преокупации за остварување на нашите цели за целосна интеграција на телесните инвалиди во општеството и во средините каде што живеат и работат. Не се сомневам во тоа дека сите торти ќе бидат вкусни, но секогаш се воодушевуваме од нивната инвентивност при изработката и пораките кои преку дизајнот се испраќаат до сите учесници и гости на манифестацијата. Ме воодушевува и ентузијазмот на сите учесници и здравата конкуренција која секогаш донесува квалитетно изработени торти и од година в година сме сведоци на сè подобра и врвна изработка која граничи со уметничко дело што на крај, со жалење, ќе го изедеме.

Истовремено во хотелот „Цар Самоил“, каде што ќе се одржи манифестацијата „Тортијада“, два дена ќе има и многу интересен квиз-натпревар, на кој сите здруженија ќе учествуваат со свои екипи. Овој квиз-натпревар отсекогаш предизвикувал голем интерес, а кај натпреварувачите голем натпреварувачки дух и желба за докажување. Кога и да сум бил присутен на овој квиз-натпревар сум бил фасциниран од големите познавања на нашите членови од многу области, со што докажуваме дека имаме членови со голем интелектуален капацитет. Многу од овие натпреварувачи не го имале комплетирано своето образование поради многу фактори, а најчесто затоа што не им било достапно образованието во сите степени заради немање на услови за школување и достапност во школските установи. Гледајќи колкави познавања имаат во многу области од животот, не може човек а да не се запраша каде би стигнале многу од нашите членови доколку државата им овозможила својот талент да го развијат навремено и целосно. На сите учесници им пожелувам успех, а пред сè добро да се дружат тие два дена и да ги обноват пријателствата кои се негуваат долги години низ многу вакви форми на дружење, едукација и натпревари. Се надевам дека оваа година на овој квиз-натпревар, како и во манифестацијата „Тортијада“, ќе имаме нови членови кои ќе се вклучат и во иднина ќе станат редовни учесници не само на овие натпревари и манифестации туку и во сите други активности во здруженијата и „Мобилност Македонија“.

До крајот на годината нè чекаат и многу други активности во кои ќе треба да се ангажираме заради оствару-

вање на нашите програмски активности. Во државата ни претстојат локални избори кои можат да имаат значително влијание на работата на сите наши здруженија. Имено, сега ќе имаме многу контакти со политичките партии кои во борбата за придобивање на свои гласачи секако нема да ја пропуштат и можноста да контактираат со членовите на здруженијата. Нашите здруженија секогаш се трудат да се подалеку од политичките збиднувања, со оглед на тоа дека не е нашата борба на тој терен, меѓутоа, неизбежни се контактите со политичките партии и нивните претставници, особено кога се работи за локални избори. Тоа е многу добра можност во еден отворен разговор да им укажеме за сите наши проблеми со кои се соочуваме во секојдневниот живот, посебно во средините каде што живееме и работиме. Не дека и досега не сме им ги кажувале нашите проблеми и потреби во средините каде што живееме и работиме туку тоа е уште една прилика започнатата соработка со локалната самоуправа да се продолжи и продлабочи бидејќи секогаш има место за уште нешто да се сработи и уште во некоја област да се соработува и унапредува соработката. Благодарение на овие контакти пред секои локални избори, секој изборен циклус сме добивале уште некоја бенефиција и сме вршеле корекции на многу дотогашни политики кои нè засегнуваат.

На крајот, само би додал дека мораме да покажеме дека знаеме да се избориме за своите права и преку активностите на ниво на здруженија и преку „Мобилност Македонија“, а честопати и самите за себе. Во смисла на тоа, во овој број давам приказ со коментар на една пресуда на Судот за човекови права во Стразбур. Написот е преработен и прилагоден за полесно разбирање на сите читатели. Се зборува за дискриминација по основ на инвалидност што му била направена на еден граѓанин на Швајцарија од страна на државата. Се надевам дека читајќи го овој напис ќе видите како е во светот, а ќе сфатите како е и кај нас. Не се секавам дека некој наш член пробал да си ги заштити своите права доколку бил дискриминиран низ институциите на државата и крајно преку меѓународни судови. Не можам да поверувам дека никој од нас никогаш не бил на кој и да е начин дискриминиран по основ на неговата инвалидност за да нема ни еден предмет пред институциите. Се надевам дека преку овој пример што ќе имате можност да го прочитате, сите ќе извлечеме поука и ќе научиме како да се заштитиме од ваквите девијантни појави во општеството.

Мишко Фидановски

ХП СЕДНИЦА НА УПРАВЕН ОДБОР НА МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА

На 15.09.2017 година се одржа дванаесеттата седница на Управниот одбор на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија - Мобилност Македонија.

Седницата започна со едноминутно молчење како почит кон нашите членови и подржувачи кои голем дел од својот живот беа дел од работата на Мобилност Македонија, а повеќе не се со нас: Томче Најдовски од Битола, шеф на оркестарот „Феникс“, Влатко Крстевски од Штип, учесник на музички фестивали во организација на нашиот сојуз, Зоран Марадинов, претседател на Мобилност Радовиш и Темелко Дојчиноски, поранешен генерален секретар на Македонскиот параолимписки комитет.

Седницата започна со утврдување на дневниот ред и усвојување на Записникот од претходната седница на УО одржана на 06.03.2017 година. Потоа претседателот даде информација за реализирани активности помеѓу две седници на УО меѓу кои:

-одржан состанок со сервис провајдери за услугата од Куманово, Скопје, Битола и Тетово во рамките на ЕУ проектот за професионална рехабилитација и лична асистенција;

-дводневни обуки за сервис провајдерите, корисниците на услугата и нивните асистенти и тоа со следна динамика: 29-30.03 Струмица, 03-04.04. Охрид, 05-06.04 Битола, 10-11.04 Велес, 12-13.04 Скопје, Мобилност Скопје и Мобилност Куманово, 19-20.04, Тетово, 24-25.04 Скопје, Здружение на студенти и младинци со хендикеп, 26-27.04 Кочани;

-одржана тематска работилница во Куманово на тема “Предлози за измени и дополненија на Законот за здравствена заштита, Законот за здравствено осигурување и правилниците кои произлегуваат од истите”;

-одржан работен состанок во канцеларијата на Мобилност Македонија на претставници на Мобилност Македонија, „Порака“ и Сојуз на слепи на РМ, со претставници на УНДП: Душан Томшиќ, Марија Трифуновска и Наташа Биљарска, во врска со предлог подготовката на Веб портал со податоци за зачленетите лица со инвалидност во општинските здруженија на на-

циолните инвалидски организации, со поддршка УНДП преку проектот „Услуги за лица со попреченост“;

-одржана осма меѓународна ликовна колонија на која учество зедаа 14 уметници од Словенија, Хрватска, Србија и Македонија. Поред нашите членови Роза Мојсовска и Тома Димовски, учествуваа и членовите сликари од Сојузот на параплегичари на Словенија, Радован Грос и Јакоб Кавчик со своите придружници. На ликовната колонија учествуваа академските сликари: Јанко Лацо, Станислава Летиќ, Клара Томиќ-Касаш, и Катарина Новаковиќ од Србија, Жељан Павиќ од Хрватска, Зоран Јакимовски, Богоја Мојсовски и Виданка Мојсовска од Македонија;

-учество на наши спортисти на меѓународен пингпонгарски турнир „Подгорица Опен 2017“ во Црна Гора;

-одржана шеста рекреативната средба во природа на која и годинава учествуваа преку 350 членови на сојузот од цела Македонија, благодарение на соработката на Мобилност Скопје со Советот на градот Скопје, и годинава беше дониран превоз со три меѓуградски автобуси, како и два градски автобуси кои ги возеа учесниците на средбата до договореното место. За лицата со инвалидска количка Мобилност Македонија донираше трошоци за превоз плаќајќи им го потрошениот бензин. Настанот беше збогатен со организирани рекреативни активности во соработка со проф. д-р Горан Никовски, претседател на Федерацијата за рекреативен спорт, и Драган Дојчиноски, генерален секретар на Македонскиот параолимписки комитет, во повеќе рекреативни содржини како што се: бадмингтон, бокање, шах, пикадо.... Средбата, традиционално, е под мотото „Сплотени, достоинствени и силни“ со што се испраќа порака дека обединети и организирани лицата со инвалидитет може да се изборат за позицијата во општеството.

-учество на екипа на Мобилност Македонија во состав: Гоце Миновски, Савре Бојковиќ, Адем Неби и Дејан Ѓорѓиевски, во Зеница на 14-те Спортски игри на параплегичари и лица заболени од детска парализа на Федрацијата Босна и Херцеговина;

-одржани повеќе состаноци на Работната група за

стандарди за професионална рехабилитација;

-овозможена набавка на патнички моторни возила за членови кои ги исполнуваат пропишаните критериуми согласно Програмата за за рефундирање на средства платени како царински давачки, данок на додадена вредност и акциза за набавка на патнички автомобил за лица со најмалку 80% инвалидност на долните екстремитети;

-учество на екипа на Мобилност Македонија во состав: Дејан Ѓорѓиевски, Елена Давитковска, Никола

Пеев и Зоран Јовановски, на меѓународниот атлетски митинг во Загреб, Хрватска;

-одржани 29-те Републички спортски игри на лицата со телесен инвалидитет во Струга и Охрид со учество на 80 македонски спортисти и 20 од земјите од регионот во стрелаштво, атлетика и пинг понг;

-учество на Ана Карајанова-Димитрушева како претставник на Мобилност Македонија на работилницата под наслов „Подобрување на услугите за лицата со инвалидност“, која во организација на УНДП и Шведската агенција за развој и соработка, во хотел Метропол во Охрид. Основна цел на работилницата беше размена на искуства помеѓу учесниците во насока на согледување на можностите лицата со инвалидност да живеат под достоинствен, подобар, самостоен и независен живот;

-учество на Мобилност Македонија, на тематска работилница во организација на Мисија на ОБСЕ во Скопје: “Политичко учество на лицата со инвалидност – национални предизвици”. Претседателот на Мобилност Македонија дискутираше прв истакнувајќи ги физичките бариери на опкружувањето како основен лимитирачки фактор за исполнување на уставното право

на гласање за лицата со потешок телесен инвалидитет. Обично изборните места се наоѓаат во училиштата, канцелариите на подрачните единици, месните канцеларии...кои како по правило се на непристапни места пред се за лицата кои за движење користат инвалидска количка. Од друга страна, политичките партии како да немаат интерес да вклучат во своите тела лица со инвалидност, а тоа политичките партии во соседните држави, во Србија, Хрватска, Словенија, одамна го направија и низ нивните собраниски говорници протече гласот на лицата со инвалидност во заложбите за подобрување на правата и положбата и креирање на општество со еднакви можности за сите;

-учество на делегација на Мобилност Македонија во состав: Бранимир Јовановски, Совка Прчева, Елица Трпковска и Горан Здравков, на одбележување на 25 годишниот јубилеј на Здружението на заболени од мултипла склероза на Северно-Банатскиот округ;

-одржан работен состанок со министерот за труд и социјална политика, Мила Царовска. На состанокот присуствуваа: претседателот на Мобилност Македонија, Бранимир Јовановски, претседателот на ПОРАКА, Чедо Трајковски, претседателот на Сојуз на слепи, Жарко Селковски, претседателот на НСИОМ, Коце Димов и раководителот на стручната служба на НСИОМ, Драган Дојчиноски;

-учество на генералниот секретар на Мобилност Македонија на тематска работилница „Техничка помош за поддршка на процесот на деинституционализација во социјалниот сектор“;

ните избори 2017 гдина“;

-одржани две работни средби во просториите на МТСП, сала за состаноци, на работната група за Измени и дополнувања на Законот за социјална заштита. На втората поред членовите на работната група присуствуваше и министерот Мила Царовска, како и повеќе претставници на граѓански здруженија и инвалидски организации;

-дванаесет наши членови во инвалидска количка и дванаесет нивни придружници имаа можност да присуствуваат на натпреварот од Супер Купот 2017 благодарение на соработката со ФФМ. Центарот за ортотика и протетика „Славеј“ ги донираше средствата за купување на билетите;

-остварена работна средба со Претседателот на Владата на Република Македонија, Зоран Заев по барање на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија – Мобилност Македонија, на која присуствуваа претседателот Бранимир Јовановски, генералниот секретар Софка Прчева, и раководителот на стручната служба на ДХО „Даре Џамбаз“, Драган Дојчиноски;

-одржан работен состанок со советникот за здравство во Владата на РМ, д-р. Венко Филипче;

-учество на наши спортисти: Елена Давидовска, Гоце Миновски, Александар Јовановски и Зоран Јовановски на 25-то првенство на СПИКС во Борско Језеро;

-одржан состанок со директорот на Фондот за здравствено осигурување на Македонија, Ден Дончев;

-учество на спортисти на Мобилност Македонија: Гоце Миновски, Елена Давидовска, Ристо Фотевски и Пецо Петковски на „48-ми атлетски меморијал проф.Бојан Хорватин“ во Словен Градец, Словенија;

-учество на Мобилност Македонија на промоција на македонската верзија на документот „Меѓународна класификација на функционирање“ во хотел Мериот, Скопје;

-одржани две седници во просториите на ОСЦЕ и во просториите на ДИК во рамките на проектот „Проверка и проценка на пристапност на избирачките места за лицата со инвалидност во РМ како подготовка за локал-

-одржан прв работен состанок со Комисија за ортопедски помагала при ФЗОМ на кој беше усвоена методологија за подготовка на Измени и дополнувања на Правилникот за индикации за остварување на право на

ортопедски и други помагала. Ќе следат работни состаноци со разни таргет групи се до финализирање на активност;

-одржано тестирање за учество на 23-ти Републички квиз натпревар за лицата со телесен инвалидитет на Македонија;

Во продолжение на седницата беа дискутирани повеќе прашања и донесени повеќе одлуки меѓу кои:

-Да се поканат 5 члена од Здружението на оболени од мултипла склероза на Северно банатски округ со седиште во Нови Кнежевац на манифестациите на Мобилност Македонија („Републички квиз натпревар 2017“ и „Тортијада 2017“);

-Исплата на мадоместок за изготвување на прашања за 23-от Републички квиз натпревар, како и за техничка поддршка и компјутерска обработка на истите;

-Прибирање на понуди за изработка на монтажна пристапна рампа за премостување на висинска разлика до 1 метар височна, склоплива на делови од максимална должина од 2 метри и со ракохват низ целата должина;

-Да се организира турнир во табла во Тетово;

-Да се одржат две тематски работилници и тоа во Кочани и во Кичево;

-Мобилност Велес да го организира одбележувањето на „4-ти Декември“-Ден на лица со телесна инвалидност на Македонија;

-се овластува членот Ана Карајанова Димитрушева да аплицира на проекти од интерес на Мобилност Македонија;

-Мобилност Македонија да учествува со 4 претставници на Меѓународна конференција во Сански Мост БИХ за подобрување на правата и положбата на лицата со инвалидност;

-одобрено барањето од Мобилност Скопје за користење на апартманите во Охрид со плаќање на потребните трошоци за една недела на почетокот на месец октомври заради одржување на меѓународна работилница во правеење на ракотворби.

Б.Јовановски

XXIII МУЗИЧКИ ФЕСТИВАЛ НА МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА

Во рамките на летниот фестивал „ОПЕН ФЕСТИВ АЛ СТРУМИЦА 2017“, на 07.08.2017 година во 22 часот, на бината во градскиот парк во Струмица пред голем број на граѓани, се разлеаа веселите ноти на дваесет и третиот по ред Музички фестивал на лицата со телесен инвалидитет на Македонија во организација на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија-Мобилност Македонија..

На отворената сцена, во натпреварувачкиот дел, продефилираа 14 интерпретатори на изворна македонска песна кои претходно ја поминаа стручната селекција и тоа: Влатко Најдоски од Прилеп „**Јанке ле Јанке убава**“, Ѓорѓи Здравески од Прилеп „**Дојди Радо**“, Николчо Делов од Кавадаци „**Добро утро Македонијо**“, Стеван Ангелески од Прилеп со песната „**Морам да те**“

пронајдам“, Јованка Атанасова од Велес „Ах, каде е мојто либе“, Ленче Ѓуриќ од Скопје „Море сокол пие“, Ристо Спиркоски од Прилеп „Секоја вечер пијан се враќам“, Ана Карајанова Димитрушева од Скопје „Ја излези стара мајко“, Иле Гичев од Струмица „Илчовице млада невесто“, Ванѓа Јованчева од Штип „Мори чупи костурчанки“, Соња Ѓорѓиевска од Скопје „Јас те пратив на вода Калино“, Трендафил Ивановски од Битола „Ај, што мерак имам“, Трајче Лазаров од Кавадарци „Ој, Јано Јано“, Ангел Апостолов од Велес „Ако згрешам нека изгорам“.

И оваа година водител на фестивалот беше Ѓорѓи Калаџијев кој заедно со познатиот музичар Зоран Вета го сочинуваа и стручното жири.

Повеќе стотици љубители на македонскиот мелос еден час уживаа во милозвучните интерпретации на нашите членови кои оваа година и зададоа сериозна мака на жири комисијата кога требаше да одлучат за редоследот на најдобрите. На крај донесоа едногласна одлука со која за најдобар интерпретатор на македонска народна музика од редот на лицата со телесен инвалидитет на Македонија ја прогласија Ванѓа Јованчева од Штип која ја испеа песната „Мори чупи костурчанки“, второто место и припадна на дебитантката Ленче Ѓуриќ од Скопје за интерпретација на песната „Море сокол пие“, додека третото место му припадна на Ангел Апостолов од Велес „Ако згрешам нека изгорам“.

Б.Јовановски

МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА ОСТВАРИ РАБОТНА СРЕДБА СО ПРЕМИЕРОТ ЗОРАН ЗАЕВ

„Владата гради општествено на еднакви граѓани, лицата со инвалидитет активно се вклучуваат во општествениот процес“

По барање на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија – „Мобилност Македонија“, претседателот на Владата на Република Македонија, Зоран Заев, на 11.8.2017 година во 16:30 часот се сретна со претставници на сојузот, претседателот Бранимир Јовановски, генералниот секретар Софка Прчева, како и со раководителот на стручната служба на ДХО „Даре Цамбаз“, Драган Дојчиноски.

Претседателот на „Мобилност Македонија“ му го честита изборот на Зоран Заев за претседател на Владата на РМ, а мотив за денешната средба е интересот на „Мобилност Македонија“ во најавените реформи на Владата на РМ за подобрување на животот на граѓаните на РМ и лицата со телесен инвалидитет, како и лицата со други инвалидитети, да не останат по страна и рамноправно да го почувствуваат бенедитот на инклузијата и изедначување на можностите со другите граѓани на нашата држава.

На ова, премиерот Заев одговори: „Како Влада определени сме да градиме општество на еднакви граѓани и Владата подава рака кон лицата со инвалидитет и кон граѓанските организации за соработка со цел надминување на посочените проблеми. Подготвени сме да ги вклучиме граѓаните со инвалидитет во општествените процеси и да овозможиме активно да учествуваат во општествениот развој“.

Откако го претставивме сојузот, преминавме на тековни барања кои во минатиот период ги упативме до институциите на државата, а кои сè уште чекаат на своја разрешница. Најнапред ги пофаливме заложбите на ми-

нистерот за труд и социјална политика, Мила Царовска, за измените и дополненијата на Законот за социјална заштита кои ги подобруваат и олеснуваат правата и постапката за остварување на правото на надоместоците за неа и помош од друго лице и надоместок за мобилност. Изразивме благодарност што од почетокот бевме вклучени во работната група и побаравме тоа да стане практика во министерствата кога ќе се носат законски одредби кои ги засегаат лицата со инвалидност. Потоа ги презентиравме и тековните барања.

Министерство за здравство и ФЗОМ:

- Во однос на ортопедски помагала, итноста за измени и дополненија на Законот за здравствена заштита и правилниците, пред сè Правилникот за индикации за остварување на право на ортопедски помагала: враќање на можноста за доплата над референтна цена, воведување на посоефицирани ортопедски помагала и делови за нивна изработка, зголемување на референтни цени (да се пресметува средна вредност од референтни држави, а не најниска како до сега) итн. Благодарени на заложбата на премиерот Заев, беше договорен и состанокот со новиот директор на Фондот за здравствено осигурување, Ден Дончев, за следната недела, со цел да ги презентираме потребите и изнаоѓање соодветни решенија за посочените проблеми.

Министерство за транспорт и врски:

- Доследно почитување на одредбите од Закон за градба за пристапност во јавните објекти, станбените објекти, а особено во објектите за изведување на настава од основно, средно и високо образование како предуслов за стекнување на знаења и вештини конкурентни за пазарот на трудот. Дискутиравме и во однос на други надлежности на ова министерство.

Финансирање на организациите и функционирање на ДХО „Даре Џамбаз“

- Посочивме дека се финансираме од даноци од игри на среќа, согласно Закон за игри на среќа и други забавни игри. Побаравме зголемување од барем 10%

за годишно финансирање на националните инвалидски организации и нивните здруженија, средства кои им се потребни пред сè за ладен погон (закуп на канцеларии, месечни режиски трошоци, канцелариски трошоци, ангажирани стручни лица итн.)

Исто така отворен беше и проблемот со долгогодишната запоставеност на ДХО „Даре Џамбаз“, каде што се сместени националните инвалидски организации на лицата со инвалидност и можноста за обезбедување дополнителни финансиски средства во висина

од 2.000.000 денари за обезбедување на лифт во домот, за што беше изразена лична заложба од премиерот Заев најитно да се реши оваа потреба. Во следна фаза да се реновира салата бр.1 во домот и санитарните јазли.

На крај од работната средба дискутиравме за Националното координативно тело за еднакви права на лицата со инвалидност во РМ, кое е формирано 1999 година со заклучок на Влада на РМ, а во согласност со стандардните правила за еднакви можности на лицата со инвалидност кое е составено од 37 претставници, по двајца од: 7 НИО, 8 министерства, 2 институции, 1 научна институција и 1 стручна организација. Ова тело досега изготвило 2 национални стратегии за изедначување на правата на лицата со инвалидност во РМ (последната ревидирана 2010-2018). МТСП со УНДП започна активности за дефинирање на координативни тела за имплементација и за мониторинг. Ние сметаме дека треба да постои вакво тело, можеби редефинирано, меѓутоа гласот на НИО да не биде маргинализиран бидејќи застапуваме над 90.000 доброволно зачленети лица со инвалидност во повеќе од 136 инвалидски организации. Беше договорено ова прашање да го разработиме со министерот за труд и социјална политика.

Голема благодарност до премиерот Заев за отстапеното време од повеќе од еден час во сослушување на нашите потреби, но и во давање на конкретни предлози и поддршка за нивно решавање.

Б. Јовановски

ИЗМЕНИ И ДОПОЛНУВАЊА НА ЗАКОНОТ ЗА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА

На 1.8.2017 година во Министерството за труд и социјална политика се одржа работна средба помеѓу министерката Мила Царовска и претставниците на работната група за измени и дополнувања на Законот за социјална заштита. На средбата присуствуваа и претставници на повеќе граѓански здруженија и инвалидски организации. Министерката Царовска го промовираше предлог-законот за измени и дополненија на Законот за социјална заштита, во кој за лицата со телесен инвалидитет се предвидуваат следните измени:

- Во член 10, став 2, се додава алинеја 6 со која се

предвидува грижата на РМ за намалување и спречување на социјалниот ризик на граѓаните, меѓу другото, да се остварува и преку мерката за обезбедување на персонална асистенција;

- Во членот 72 се брише став 2 што, всушност, претставува бришење на лимитот за остварување на правото на надоместок за помош и нега од друго лице. Со ова измена правото може да го оствари секое лице кое ги задоволува пропишените критериуми без ограничување неговиот годишен приход по сите основи да изнесува најмногу до вкупниот годишен износ на просечна нето-месечна плата;

цијална заштита, кој ќе се подготвува најмалку една година и во чиј текст и изнаоѓање на најдобри решенија за лицата со инвалидност ќе бидеме активно вклучени во одделните фази од подготовката на законот. Со него се планира воведување на повеќе сервисни услуги за лицата со инвалидност и градација на надоместоците согласно со претходна проценка и потребите на лицето, а не линеарно како до сега. „Мобилност Македонија“ активно ќе партиципира во работните групи во сегментот што се однесува на социјалната заштита и одредени надоместоци за лицата со телесен инвалидитет.

Б. Јовановски

НСИОМ ОСТВАРИ РАБОТЕН СОСТАНОК СО МИНИСТЕР ЗА ТРУД И СОЦИЈАЛНА ПОЛИТИКА, МИЛА ЦАРОВСКА

На 17.7.2017 година во просториите на Министерството за труд и социјална политика се одржа работен состанок со министерот за труд и социјална политика, Мила Царовска. На состанокот присуствуваа: претседателот на „Мобилност Македонија“, Бранимир Јовановски, претседателот на ПОРАКА, Чедо Трајковски, претседателот на Сојуз на слепи, Жарко Селковски, претседателот на НСИОМ, Коце Димов и раководителот на НСИОМ, Драган Дојчиноски.

Претседателот на „Мобилност Македонија“ во своето излагање истакна: „Националниот сојуз на лицата со телесен инвалидитет на „Македонија-Мобилност Македонија“ е национална инвалидска организација која директно пред институциите на државата ги претставува и застапува интересите за подобрување на правата и положбата на повеќе од 8.500 доброволно зачленети лица со телесен инвалидитет, а индиректно, на сите лица со телесен инвалидитет кои живеат на територијата на РМ, кои од кои било причини не изразиле желба да бидат зачленети во сојузот. Во своето дејствување „Мобилност Македонија“ има ставено посебен акцент во елиминирање на бариерите со неколку главни области на акција, како што се: пристапноста, образованието, вработувањето, социјалната заштита, здравствената заштита и подигањето на јавната свест.

Пристапноста е основна бариера за потполна инклузија на лицата со телесен инвалидитет во општеството и се дефинира како можност лицата со телесен инвалидитет да имаат пристап, на еднаква основа со другите, на физичкото опкружување, транспортните, информатичките и комуникациските технологии и системи (ИКТ), како и други објекти и услуги. Во сите овие области сè уште постојат големи бариери, особено според фактот дека постоењето на едни бариери метастазира други бариери кои ја спречуваат повеќекратно инклузијата на лицата со телесен инвалидитет во општеството. Пример за пристапност: доколку лицето со потешок телесен инвалидитет нема квалитетни ортопедски помагала заради бариерите во Законот за здравство и подзаконските

акти, нема да може да се движи, а со самото тоа станува социјално изолиран. Скалите во училиштата, неадаптираните тоалети и недостаток на лифтови за премостување на висински бариери, недостаток на асистивна технологија, ги принудува лицата со потешок телесен инвалидитет да останат со низок степен на образование, без соодветни знаења и вештини, што понатаму ги прави неконкурентни на пазарот на трудот. Високата стапка на невработеност кај лицата со телесен инвалидитет значи дека тие директно се на товар на институциите на државата, материјално необезбедени и на работ на сиромаштијата. Не можејќи да ја обезбедат својата егзистенција, автоматски не можат ни да носат сериозни одлуки во животот како што се засновање на брачен однос, купување на стан, автомобил...и тоа само заради неколку скали или непристапен транспорт. Да биде иронијата поголема, со нашето повеќегодишно дејствување успеавме да излобираме промена на закон за градба и подзаконски акти кои темелно ја опишуваат пристапноста до и во градбите, меѓутоа тие не се почитуваат од инвеститорите, но и од институциите кои даваат дозволи за градба и подопна употребни дозволи на објектот што е недопустливо. Пред некој ден токму овде во просториите на министер-

ството се одржа работен состанок на тема деинституционализација на која, меѓу другото, на наше поставено прашање околу архитектонските бариери во објектот во кои се одржува настава во основно и средно образование како бариера за деинституционализација, од Министерството за образование сувопарно коментираа: „па тоа е надлежност на локалните самоуправи“!!!! Не се работи за детектирање на надлежност, се работи за спречување на можност една (или повеќе) млади лица со потешок телесен инвалидитет да се вклучат во системот на образование, да се стекне со знаења и вештини конкурентни за пазарот на трудот, успешно да ја гради својата иднина како корисен член на општеството.

И токму овие примери водат кон следната област на акција, Социјалната заштита. Помалото учество во

општото образование и на пазарот на трудот, доведуваат до нееднаквости во приходите и сиромаштија за лицата со телесен инвалидитет, како и до социјално исклучување и изолација. Лицата со телесен инвалидитет мора да имаат можност да ги користат системите за социјална заштита и програмите за намалување на сиромаштијата, помош во врска со нивната инвалидност, сервиси за лична асистенција, пристап до програми за јавно домување и други услуги, како и програми за пензионирање и бенефиции во процесот на работењето. Мобилност Македонија очекува во натамошната комуникација да биде вклучен во изработка на новиот Закон за социјална заштита особено при одредување на националните мерки за обезбедување на квалитет и одржливост на системите за социјална заштита за лицата со телесен инвалидитет, преку размена на искуства и заемна соработка, а се со цел за промовирање на пристојни услови за живеење за лицата со телесен инвалидитет.

На самиот крај ги поздравивме преземените активности на министерството во однос на реализација на нашите барања за измена на Законот за социјална заштита во однос на бришење на материјалниот цензус за остварување на право на надоместоците (нега и помош, мобилност и сл.), врзување на надоместокот со процент од просечна месечна плата во Р Македонија за минатата година, како гаранција дека надоместоците со тек на време нема да еродираат, поедноставување на начинот на преглед и добивање на решение за користење на одреден надоместок од областа на социјалната заштита - како и останати измени кои ќе доведат до поголема социјална сигурност и заштита на лицата со телесен инвалидитет. Секако и една сериозна забелешка: Објектите во кои дејствуваат Центрите за социјална работа во РМ се непристапни за лицата со потешок телесен инвалидитет. Министерството пред повеќе години на својата веб-страница имаше Програма за овозможување на пристапност на центрите, која во меѓувреме е симната од страницата, но пристапноста не се подобри, иако беа спроведени одредени активности околу реновирање на објектите по локалните самоуправи. Министерката Царовска истакна дека во иднина може да сметаме на поддршка од министерството за реализација на нашите програми и побара поконкретно опишување на барањата во програмите и насочување на активностите и средствата кон подобрување на правата и положбата на лицата со инвалидност.

Б. Јовановски

РАБОТНА СРЕДБА СО ДИРЕКТОРОТ НА ФЗОМ, ДЕН ДОНЧЕВ

На 5.9.2017 година, по барање на „Мобилност Македонија“, во просториите на ФЗОМ беше одржан работен состанок со новиот директор на Фондот за здравствено осигурување на Македонија, Ден Дончев. На состанокот присуствуваше и д-р Венко Филипче, советник за здравство на премиерот Зоран Заев.

Пред директорот и советникот на премиерот ги изнесовме барањата кои подолг временски период се предмет на разговори и преговори на претставниците на „Мобилност Македонија“ со претставниците на фондот во однос на: враќање на правото за доплата на ортопедското помагало или негова компонента за изработка над референтна цена, зголемување на референтните цени на ортопедските помагала, вклучување на пософистицирани помагала во листата на ортопедски помагала во Правилникот како и пософистицирани делови за изработка на помагалата, намалување на роковите за користење на помагалата, склучување на договор помеѓу Фондот и ортопедските куќи за цела палета на ортопедски помагала (и индивидуално изработените и сервиските помагала) и средствата за инконтиненција, но и зајакнување на критериумите за продолжување на договорите за дистрибуција на помагалата на аптеките (соодветен

интимен простор за земање на мерка и проба, тоалет, пристапност на објектот, соодветен стручен кадар и сл.), утврдување на стандардот на ортопедските помагала и воведување на шифрарник за сите ортопедски помагала по ИСО 9999 стандарди кои ќе бидат ставени на листата на Фондот, и уште многу други предлози и прашања.

Во дискусијата која траеше речиси два часа, и на која по повик на директорот Дончев ѝ се приклучија и Бранко Ацигогов - советник на директорот и Зоран Крајоски - директор на Сектор за контрола, ги образложивме и аргументиравме нашите предлози, ги изне-

совме практичните проблеми на нашите членови при остварување на правото, за да на крајот од дискусијата се констатира дека некои наши барања (како, на пример: доплата на над референтна цена) се објективни и без зафаќања на средства на фондот прашање е само постапката на промена на Законска одредба која го регулира ова прашање, но и кој модел ќе се примени заради правна регулираност, но и заради почитување на барањата на електронскиот систем во фондот.

Исто така се донесе заклучок да се формира работна група од претставници од фондот, од производители и дистрибутери на ортопедски помагала, лекари и физијатри кои препишуваат ортопедски помагала и претставник на „Мобилност Македонија“, како национална инвалидска организација (за делот на помагалата кои ги користат лицата со телесен инвалидитет) и да се започне со подготовка на текст за измени и дополнувања на Правилникот за индикации за остварување на право на ортопедски и други помагала.

Беа поставени рокови и очекувана динамика во наредните месеци до крајот на годината, бидејќи одредени измени ќе мора да претрпат и измени во законите кои ја третираат оваа област, а со оглед на тоа дека следуваат локални избори и неактивност на Собранието, првите конкретни чекори можат да се очекуваат најрано во ноември-декември годинава.

Б. Јовановски

ПРОЕКТ ЗА ПРОВЕРКА И ПРОЦЕНКА НА ПРИСТАПНОСТ НА ИЗБИРАЧКИ МЕСТА ВО Р. МАКЕДОНИЈА

„Мобилност Македонија“ активно учествува во проектот на ОСЦЕ и Државната изборна комисија за проверка и проценка на пристапност на избирачките места за лицата со инвалидност во РМ како подготовка за локалните избори 2017 година.

Беа одржани 2 седници на 26.7.2017 година во просториите на ОСЦЕ и на 31.7.2017 година во просториите на ДИК.

Активно учествувавме во подготвување на Прашалникот за проверка на избирачките места и во составу-

вање на 12 тимови за проценка на избирачките места во Р Македонија, во кои ќе партиципираат и по еден член од невладиниот сектор, меѓу кои и неколку членови од „Мобилност Македонија“ и тоа: Горан Спасов од Скопје (за општините Центар и Аеродром), Горан Здравков

од Велес (за општините Велес, Чашка, Кавадарци, Росоман, Неготино и Демир Капија), Фани Јаќимовска од Тетово (за општините Тетово, Боговиње, Брвеница, Желино, Јегуновце, Теарце), Буран Бала од Дебар (за општините Дебар и Центар Жупа, Струга и Охрид) и Гордана Велкова од Кочани (за општините Кочани, Делчево и М. Каменица).

Ова е првпат една државна институција, како што е ДИК, по барање на нашите организации да започне проект со кој во прва рака ќе се „сними“ состојбата на теренот во однос на пристапноста на сите избирачки места во РМ, ќе се документира состојбата со пополнување

на соодветен прашалник кој заеднички го изготвивме со ДИК, ќе се фотографираат избирачките места така што лицата со инвалидност ќе можат при проверка на избирачкиот список да се запознаат и со пристапноста. Овие прашалници кои треба меѓу другото да содржат

податоци за тоа дали до избирачкото место има асфалтен пат, тротоари со спуштени рабници, скали на влезот во избирачкото место, дали има соодветна рампа за премостување на скалите, доволно широка врата за влез во објектот, дали има скали внатре во објектот до избирачкото место, дали има рампа внатре во објектот или лифт функционален и со соодветни димензии, дали им доволно широки врати на тоалетите во објектот, дали има адаптирано тоалети за лица во инвалидска количка итн. Сите овие податоци подоцна ќе може да ги користиме во преговорите со институциите за надминување на архитектонските бариери и овозможување на целосна пристапност за лицата со телесен инвалидитет во образованието и до подрачните единици на министерствата, бидејќи главно избирачките места се наоѓаат таму.

Јасно ни е дека резултатите од проверката ќе бидат поразителни и негативни во однос на пристапноста, но радува податокот што успеавме да се избориме за една ваква акција која ќе резултира со многу информации битни за идно дејствување. Потоа би следела активност за премостување на бариерите и овозможување на пристапност и самостојно движење на лицата со телесен инвалидитет.

Б. Јовановски

РАБОТЕН СОСТАНОК СО СОВЕТНИКОТ ЗА ЗДРАВСТВО ВО ВЛАДАТА, Д-Р ВЕНКО ФИЛИПЧЕ

Во канцеларијата на „Мобилност Македонија“ на 25.8.2017 година беше одржан работен состанок со советникот за здравство во Владата на РМ, д-р Венко Филипче. На состанокот беа апострофирани насоките сублимирани од нашето членство во однос на измена и дополнување на легислативата од областа на здравствената заштита за лицата со телесен инвалидитет, со посебен акцент на ортопедските помагала, и тоа во насока на: враќање на правото на доплата за набавка на ортопедските помагала над референтната цена, склучување

на договор со ортопедските куќи за изработка и дистрибуција на цела палета на ортопедски и други помагала, зголемување на референтни цени на ортопедските помагала, воведување на пософистицирани помагала и делови за изработка на ортопедски помагала, рокови на користење и можност на поправка итн.

На средбата беше најавен заеднички состанок со директорот на ФЗОМ, Ден Дончев, советникот д-р Венко Филипче и претставници на „Мобилност Македонија“, на кој ќе ја покренеме иницијативата за измени и дополненија на легислативата.

Б. Јовановски

РАБОТНА СРЕДБА ВО ФЗОМ СО КОМИСИЈА ЗА ОРТОПЕДСКИ ПОМАГАЛА

Во согласност со заклучоците од разговорот со директорот на ФЗОМ, господин Ден Дончев, на 14.9.2017 година во просториите на фондот, претставниците на Мобилност Македонија, Бранимир Јовановски и прим. д-р. Нико Јанков присуствуваа на работен состанок со

Комисијата за ортопедски помагала при Фондот. На првиот состанок (од низата состаноци кои ќе следуваат), беше договорено и од двете страни темелно да се пристапи кон анализа на сегашната состојба во однос на ортопедските помагала, конкретизирање на нашите предлози за измени и дополнувања на Правилникот за индикации за остварување на право на ортопедски и други помагала, компаративни искуства од државите од

регионот, особено од референтните држави Словенија, Хрватска, Србија и Бугарија, определување на стандарди и изработка на шифрарник со опис на секое ортопедско помагало итн.

Дел од измените и дополнувањата, кои ќе бидат утврдени, ќе иницираат промена на законите за да може да се применуваат, постапка која има посебна динамика на спроведување. Се договоривме работата да ја извршиме темелно, без брзање, во рамки на разумни рокови кои ќе ги бара методологијата на решавањето на барањата, а не ад хок. Целта е да се донесе издржан Правилник за лицата со телесен инвалидитет (без оглед на тоа дали се

наши членови или не) во кој ќе бидат впишани функционални ортопедски помагала на товар на фондот, со разумни референтни цени (кои ќе резултираат со потпишување на договори на ортопедските куќи со фондот за изработка и дистрибуција на сите ортопедски помагала опишани во шифрарникот) на ортопедски помагала, разумни рокови за нивно користење, поправка и сервисирање, но и можност за доплата над референтна цена.

Беше договорено да се организираат повеќе работни состаноци со претставници на корисници на ортопедски помагала во координирана соработка меѓу нашиот сојуз и ФЗОМ. Следниот состанок ќе се одржи во просториите на „Мобилност Македонија“ со целна група на наши членови кои за движење користат инвалидска количка.

Б. Јовановски

МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА НА ПРОМОЦИЈА НА МАКЕДОНСКАТА ВЕРЗИЈА НА „МЕЃУНАРОДНА КЛАСИФИКАЦИЈА НА ФУНКЦИОНАЛНОСТА“

- Кампањата на УНИЦЕФ „Биди фер, за дејствије без пречки“ -

На 11.9.2017 година, во хотел „Мериот“ во Скопје, во организација на УНИЦЕФ, партнерите и Владата на Република Македонија, во присуство на повеќе од 300 посетители, меѓу кои и „Мобилност Македонија“, беше промовирана македонската верзија на документот „Меѓународна класификација на функционирање“ - алатка која ќе помогне да се промени начинот на кој гледаме и одговараме на потребите на децата со попреченост. Настанот го означи почетокот на новата фаза од кампањата „Биди фер, за детство без пречки“.

„Ајде да ги видиме способностите на децата и да го ослободиме потенцијалот на секое дете!“ беше мотото според кое на сцената се појавија и дел од настанот беа пијанистката со оштетен вид, Ема Ананиевска,

политика, Мила Царовска, и министерката за образование и наука, Рената Дескоска, присуствуваше на промоција на македонската верзија на документот „Меѓународна класификација на функционирање“, од новата фаза од кампањата „Биди фер, за детство без пречки“ во организација на УНИЦЕФ. „Владата на Република Македонија развива инклузивно општество на граѓани со еднакви услови за живот. Правото на еднаквост почнува од раѓањето. Секое дете ни е важно, затоа што фиданките се иднината на дрвото наречено живот“, истакна премиерот Заев.

За да бидат достигнати овие благородни општествени цели, премиерот Заев порача дека треба сите одговорни фактори во општеството да го пренасочат погледот од пречката кон целта, а целта претставува општество со еднакви шанси за децата со попреченост.

„Затоа, овде сум, како премиер да потврдам дека Владата на Република Македонија го поддржува меѓународниот документ на УНИЦЕФ, „Меѓународната класификација на функционирање“, и веќе вложуваме во подготовките за примена на овој документ на УНИЦЕФ“, соопшти премиерот Заев.

„Успехот во животот не зависи од тоа што не можеме да направиме туку од љубовта и поддршката што ги добиваме како деца за да го исполниме нашиот потенцијал. Како и сите други деца, и децата со попреченост имаат огромен потенцијал, но можат да го остварат само ако сите се здружиме за да го промениме начинот на кој општеството гледа на нив“.

— истакна г. Бенџамин Перкс, претставник на УНИЦЕФ.

Според истражувањето на УНИЦЕФ, 5,1 отсто или околу 21.500 деца во Македонија имаат некаква попреченост. Од нив само 4,7 проценти одат во градинка, а 28,3 отсто посетуваат основно училиште.

потоа студентката на Тетовскиот универзитет и лице со Даунов синдром Нина Костеска, како и деветгодишниот Јане Велковски, кој боледува од спинална мускулна атрофија (СМА), член на нашиот сојуз.

Претседателот на Владата на Република Македонија, Зоран Заев, во придружба на министерката за труд и социјална

И една занимливост за на крај.

На денешниот настан, за време на говорот на г. Андреа Мартинуци, меѓународен експерт на тема „Не може, би можело, може - Меѓународната класификација на функционирање како алатка за вклучување“, присутните, меѓу кои беше и премиерот Зоран Заев, откако се вклучи безбедносниот аларм, беа замолени мирно да ја напуштат салата и хотелот, како и да не го корис-

тат лифтоот при напуштањето на хотелот. Големиот број луѓе кои беа на настанот збунето и полека почнаа да ја напуштаат салата, сè додека не се појави готвачот кој информираше дека за вклучувањето на алармот биле виновни палачинките кои се подготвувале за коктелот. Се случува, нели...

Б. Јовановски

„РОШ ПАРТНЕР НА НЕВРОНАУКАТА – МУЛТИПЛА СКЛЕРОЗА“

На 26 мај 2017 година, во Скопје, во организација на интернационалната фармацевтска компанија Roche (РОШ), претставништво во Македонија, беше одржан еднодневен, едукативен состанок на тема „РОШ партнер на невронауката – мултипла склероза“.

На покана на организаторот, а во соработка со ЈЗУ Универзитетска клиника за неврологија во Скопје и Здружението на невролози на Р Македонија, претставници на „Мобилност Македонија“ и „Мобилност Скопје“ имаа чест и задоволство да присуствуваат на настанот.

На настанот проследивме неколку излагања на претставниците од „Рош“ преку кои имавме единствена можност да се стекнеме со нови сознанија за фармацевтската компанија „РОШ“, нивното долгогодишно искуство во областа на онкологијата, имунологијата, вирусологијата, како и заболувањата на централниот нервен систем со посебен осврт на мултипла склероза. Докторите од Универзитетска клиника за неврологија презентираа нови податоци за мултипла склероза во однос на статистика, симптоми и знаци, предизвици, како и нови третмански опции кои потенцијално можат да го подобрат квалитетот на живот на пациентите со мултипла склероза, како најчеста демиелинизирачка болест која е присутна кај младата работоспособна популација.

Д-р Исидора Кацарска-Фотевска, директор на медицинскиот оддел при „Рош“ посака добредојде, го отвори настанот и говореше на тема „РОШ – пионер на глобално ниво во фармацијата и дијагностиката“. Во рамките на своето излагање пред присутните слушатели ги доближи заложбите на компанијата во унапредување на науката и инвестирање во развој и истражување преку

фокусирање во иновативни тестови и лекови заради обезбедување на подобар квалитет на живот на пациентите. „На 17 февруари 2016 година, Американската агенција за храна и лекови додели ознака врвно медицинско откритие (Breakthrough Therapy Designation) на лекот ocrelizumab за третман на примарна прогресивна мултипла склероза“, изјави д-р Исидора Кацарска-Фотевска.

„Централниот нервен систем е неверојатно сложен и во голема мера останува сè уште непознат. Науката е од централно значење за иднината на персонализираното здравје. Ние, „РОШ“, ги поместуваме границите во невронауката, со цел откривање и развој на нови лекови и дијагностички тестови, изјави д-р Александар Смоковски, медицински менаџер за хематологија и невронаука при „Рош“.

Д-р Игор Кузмановски, специјалист невролог од Универзитетската клиника за неврологија во своето предавање даде вовед во дијагностиката на мултипла склероза како имунолошки посредувана инфламаторна и дегенеративна болест на централниот нервен систем и причините за настанување на мултипла склероза. „Во светот има повеќе од 2,3 милиони лица кои живеат со мултипла склероза. МС претставува водечка причина за нетрауматска инвалидност кај млади лица бидејќи симптомите можат да влијаат врз речиси секој дел од телото и умот, намалувајќи го квалитетот на живот“, изјави д-р Игор Кузмановски.

„Македонија се наоѓа во зона на среден ризик и секоја година се дијагностицираат околу 60-80 нови лица со МС. Моментално во Македонија со МС живеат околу 1.200 до 1.300 лица, но нивниот број од година в година е во пораст. Моменталните третмански цели се намалување (контрола) на активната болест преку:

превенција на релапси, превенција на акумулација на инвалидност, намалување на интензитет на симптоми и оптимизација на квалитетот на живот. Но и покрај напредокот и воведувањето на современа терапија на нашата клиника, сè уште постојат незадоволени медицински потреби, особено за пациентите со активна болест и брза прогресија“, изјави д-р Николина Тановска, специјалист невролог од Универзитетската клиника за неврологија.

На крајот, прим. д-р Татјана Петковска-Бошкова, ни говореше на тема „Патогенезата на мултипла склероза и улогата на Б-клетката“. „Последните научни истражувања потврдија дека Т и Б клетките, како и интеракциите помеѓу нив, играат клучна улога и таргетирањето на CD20+Б клетки претставува нов потенцијален пристап во третманот на пациентите со мултипла склероза. Но-

вото хуманизирано anti-CD20 антители се истражува во неколку клинички студии кај пациенти со релапсна и прогресивна форма и податоци покажуваат дека ќе биде од голема корист во намалување на товарот кој го носи болестата“, изјави прим. д-р Татјана Петковска-Бошкова.

Едукативниот состанокот заврши со отворена панел-дискусија во која се вклучија и присутните претставници на „Мобилност-Скопје“ и добија стручен одговор на многубројните прашања.

Веруваме дека соработката со „РОШ Македонија“ ДООЕЛ Скопје, како лидер во персонализираната медицина - стратегија чија цел е, на најдобар можен начин, да се одбере вистинскиот третман за секој пациент поодделно, ќе продолжи и во иднина ќе се продлабочи со цел изнаоѓање на најдобар и најефикасен начин на справување со тешкото секојдневие со кое се соочуваат пациентите со мултипла склероза.

Ана Карајанова-Димитрушева

РАБОТЕН СОСТАНОК СО ПРЕТСТАВНИЦИ НА ФАРМАЦЕВТСКАТА КОМПАНИЈА „ROCHE“

- Резултати од клиничка студија кои го истражуваа
лекот Ocrelizumab -

„Мобилност Македонија“ на 29.9.2017 година во просториите на сојузот оствари работен состанок со претставници на познатата фармацевтска компанија ROCHE (РОШ):

-Д-р Роберт, Кухел, доктор на науки, Интернационален сениор директор за наука при Глобален медицински оддел за невронаука, Базел Рош;

-Д-р Исидора Кацарска-Фотевска, директор на медицински оддел во „РОШ Македонија“, со презентација и запознавање со „РОШ“ глобално, начинот на работа, подрачја на интерес, мисија и визија на компанијата;

-Д-р Александар Смоковски, медицински менаџер за хематологија и невронаука во „РОШ Македонија“, со презентација за РОШ во невронаука и резултати од клиничка студија кои го истражуваа лекот Ocrelizumab;

-Наташа Брезовска-Вучковска, специјалист за комуникации во „РОШ Македонија“, со презентација за начинот на соработка на РОШ со пациентски организации на глобално ниво;

М-р фарм. Фјола Хаџихамза, советник за медицински прашања во РОШ Македонија.

Нашите членови, заболени од мултиплекс склероза, поставија повеќе прашања од областа на спектарот на

дејствувањето на новиот лек Ocrelizumab, придобивките кои ги чувствуваат пациентите при негово користење, дали има несакани појави, која е очекуваната динамика на негова регистрација и примена во Република Македонија, особено што за истиот сè уште се чека регистрација во рамките на Европската Унија (лекот засега е регистриран само во САД и во Швајцарија).

Беше договорена натамошна соработка и заеднички кампањи за подигање на свеста на јавноста и на надлежните институции за воведување на нови, ефективни лекови и методи во третман на мултиплекс склероза, сè со цел да се задржи што е можно подолго добрата состојба на пациентите и да се спречи прогресијата на болеста и негативните ефекти кои таа ги носи со себе.

Б. Јовановски

РАБОТИЛНИЦА НА ТЕМА: „ПОЛИТИЧКО УЧЕСТВО НА ЛИЦАТА СО ИНВАЛИДНОСТ - НАЦИОНАЛНИ ПРЕДИЗВИЦИ“

На 21.6.2017 година во хотел „Мериот“ во Скопје, во организација на Мисија на ОБСЕ во Скопје, беше одржана работилница на тема: „Политичко учество на лицата со инвалидност – национални предизвици“.

По поздравните говори и најава на 2,5-годишниот проект од страна на Г-ѓа Тина Кукама-Бах, шеф на Одделението за демократско владеење и родова еднаквост при ОБСЕ Канцеларија за демократски институции и човекови права во Скопје, претставниците на инвалидските организации говореа за предизвиците со кои се соочуваат лицата со инвалидност при вклучување во политичкиот живот, како и при користењето на своето уставно право на глас.

Претседателот на „Мобилност Македонија“ дискутираше прв истакнувајќи ги физичките бариери на опкружувањето како основен лимитирачки фактор за исполнување на уставното право на гласање за лицата со потешок телесен инвалидитет. Обично изборните места се наоѓаат во училиштата, канцелариите на подрачните единици, месните канцеларии... кои како по правило се на непристапни места, пред сè, за лицата кои за движење користат инвалидска количка. Токму тие скали тројно (повеќекратно) ги хендикепираат лицата со потешок инвалидитет, не можат да се школуваат, не можат да се вработат, не можат да го дадат својот глас.... Од друга страна, политичките партии како да немаат интерес да вклучат во своите тела лица со инвалидност, а тоа политичките партии во соседните држави, во Србија, Хрватска, Словенија, одамна го направија и низ нивните собраниски говорници протече гласот на лицата со инвалидност во заложбите за подобрување на правата и положбата и креирање на општество со еднакви можности за сите. Чинам дека сè уште во Република Македонија, како организации

кои ги застапуваат и претставуваат лицата со инвалидност, не успеавме да ја подигнеме свеста на обичниот граѓанин за вредностите и можностите на лицата со инвалидност доколку им се овозможат услови и им се даде соодветна поддршка, како се уште да лебди над нас парадигмата дека лицата со инвалидност се болни и неспособни, што ни најмалку не е точно. Ниту се болни, ниту неспособни, едноставно не се искористени нивните капацитети и потенцијални можности во многу сфери на општественото живеење. Примери низ

историјата има многу, четирикратниот претседател на САД (1933-1945), Франклин Делано Рузвелт (полио) ја извлече САД од големата економска депресија во 30-тите години на минатиот век и ја водеше државата во Втората светска војна, познатиот научник Стивен Хокинг (заболен од латерална склероза) е водечкиот светски космолог и математичар, како и многу други министри, музичари, научници светски познати и признати.

На работилницата присуствуваа и претставници од

Украина, Ирска, Таџикистан, а г-ѓа Жанета Попоска, од Мисијата на ОБСЕ во Скопје ги сублимираше дискусиите на секој дискусант и даваше заклучоци. Процесот тргна, а основна цел е овозможување на лицата со инвалидност да го дадат својот глас, да ја креираат политиката во својата држава и да се поттикнат поактивно да се вклучат во политичкиот живот.

„НИШТО ЗА НАС, БЕЗ НАС“, нели?

Б. Јовановски

СОЦИО-ЕКОНОМСКИТЕ ПРОБЛЕМИ И ОЧЕКУВАЊАТА НА ЛИЦАТА СО МУЛТИПЛЕКС СКЛЕРОЗА

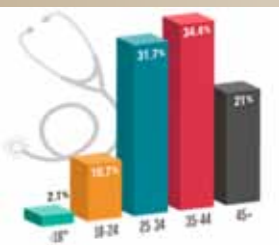
Живот со мултиплекс склероза знае да биде тежок и претставува долг и турбулентен пат. Мултиплекс склерозата различно влијае на различни луѓе, а за жал секојдневно се дијагностицираат нови случаи кај нас и во светот.

Мултиплекс склерозата не е заразна ниту наследна.

Во моментот во светот има околу 2,5 милиона регистрирани случаи.

Од вкупниот број регистрирани случаи, 2,3 пати се повеќе жени отколку мажи.

Најголемиот број регистрирани случаи се на возраст помеѓу 20 и 50 години, возраст кога луѓето се најработоспособни. 75% од дијагностицираните изјавиле дека МС влијаела на нивното вработување и кариера.

Да потсетам, вработувањето обезбедува материјална сигурност (плата), социјална интеграција, чувство на задоволство и независност.

Како и сите, лицата со МС ја делат несигурноста на животот. Секој нов ден носи нови предизвици, а тие бараат нови решенија.

Чувството на сигурност треба да биде најголем приоритет на лицата со МС, но и приоритет на здравствениот систем. Лицата со МС треба да бидат информирани околу изборот на третманите и да бидат свесни за придобивките и ризиците кои тие ги носат.

Мобилност Македонија мора да биде влијателен глас во здравствениот систем.

Мобилност Македонија треба да ги вооружи сите учесници во здравствениот систем со целосно разбирање за тоа како е да живее со хронична состојба како што е мултиплекс склерозата (МС).

Од своја страна, пак, здравствениот систем треба постојано да работи на подобрување на програмите за развој и унапредување на третманите и резултатите од нив.

Со своите препораки и искуства Мобилност Македонија обезбедува вистинска врска со реалниот свет. Мобилност Македонија ја подобрува свесноста за МС

и ја развива јавната политика која ги поттикнува истражувањата и иновациите за подобро разбирање на потребите на лицата со МС. Мобилност Македонија учествува во организирање на настани за Светскиот ден на МС при што ги зближува луѓето погодени со МС да споделат животни искуства со тоа што ја подига свеста на и за сите погодени од мултиплекс склероза. На ваков начин, помага да се разбере перспективата на лицата со МС и да се вградат важните согледувања низ континуумот на развојот на третманот.

Лицата со МС очекуваат постојани истражувања и борба за подобар третман и грижа, за да им се помогне да ја преземаат целосно контролата врз нивните животи.

Секојдневните нови насоки во истражувањата даваат нова надеж.

Заедно можеме да ја победиме МС.

Третмани:

Поради природата и функцијата на денес достапните терапии од фундаментално значење е започнување со терапијата што е можно порано.

Иако денес се достапни многу повеќе третмани отколку што беа во минатото, сепак предизвик е да се најде вистинскиот третман кој е поефикасен и полесно поднослив.

Третманите кои вршат модификација на МС (ТММС) се лекови кои имаат за цел да го забават природниот тек на мултиплекс склерозата. Иако ТММС не го лечат постоечкото оштетување и не можат да ја излечат МС, тие се покажаа ефикасни во намалување на релапсите, забавување на прогресијата и физичката онеспособеност и намалување на лезиите на мозокот. ТММС третманите се клучна компонента за сеопфатна грижа за МС. Во моментот, тие се најдобрата достапна стратегија за да се забави природниот тек на МС.

Иако овие лекови воопшто не придонесуваат лицето со МС да се чувствува значително подобро, на нив може да се гледа како на инвестиција за во иднина.

Мултиплекс склерозата е состојба со илјада лица и е различна за секого.

Третманот што позитивно влијае врз едно лице може да не влијае на друго.

Секој третман покрај придобивките носи одредени ризици. Донесувањето одлука поврзана со третманот е многу одговорна, комплицирана и тешка работа и таа треба да биде заедничка помеѓу лекарот специјалист и лицето со МС

Терапијата е само еден дел од мозаикот.

Има многу работи што може да се направат за да си помогнете со MS.

Кога станува збор за лекувањето на MS, важно е да се игра активна улога во донесувањето на одлуките.

Останете на вистинскиот пат!

Како дополнување на терапијата треба да донесете и едноставни промени во животниот стил, како што се:

Здрава исхрана

Намалување на стресот

Поактивен ум

Повеќе одмор

**ИДНИНАТА ДАВА НАДЕЖ.
СО НЕТРПЕНИЕ ГО ЧЕКАМЕ
РЕЗУЛТАТОТ.**

Борче Ситојков

Докторот Ви одговара

Нема поминато многу време од нашето последновидување. Видување, а не се видовме. Не дека Вие немаше што да кажете туку сè уште барате начин за комуникација. Пусто здравје, сите зборуваат за него, ама го практикуваат само за малку, кога ќе дојде, народски кажано, „нож до коска“. Затоа не треба да се чека туку повремено кога ќе се присетите, јавете се. Вратата секогаш е отворена.

Во последно време актуелен е проблемот со ортопедските помагала. Стар проблем, нови видовици и нови патеки. Сега е моментот Вашите долгогодишни размислувања да ги искажете како една капка во морето на проблеми, решливи, тешко решливи и нерешливи. Како ќе најдеме решенија кои барем малку ќе бидат задоволителни, односно повеќе од она што го имаме сега? Рамка мора да се направи, прво за најгорливите проблеми (а такви за секој од Вас се приоритет), па времето ќе покаже. Сепак, време никогаш нема, затоа не чекајте, мислете и запишувајте. Старите рекле, мудриот запишува, а будалиот памти.

Како и секогаш, ние Ви стоиме на располагање и Ве очекуваме. Сречно Ве поздравувам,

Ваш, прим. д-р *Нико Јанков*

ГЕНЕРАЛНА ПРОБА ЗА МУЗИЧКИТЕ СРЕДБИ ВО БИТОЛА

На 24 јуни 2017 година, во просториите на „Мобилност Битола“ се одржа генералната проба за традиционалните музички средби на „Мобилност Македонија“, кои секоја година се одвиваат во рамките на летниот фестивал „Струмица open“ во Струмица. Во релаксирана атмосфера, повеќе од дваесет изведувачи во при-

дружба на проширениот состав на КУД „Феникс“ ја заокружија изведбата за настапот во Струмица. Секако дека таму ќе има уште една проба и ние им посакуваме успешен настап на нашите учесници пред струмичката и пошироката јавност. Организаторот и домаќин „Мобилност Македонија“ се погрижи за дружење и пријатни моменти во ресторанот „Корзо“ во Битола.

ТРКАЛЕЗНА МАСА – СОБРАНИЕТО И ГРАЃАНСКИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ

На 21 јуни 2017 г., во Едукативниот центар на Парламентарниот институт, зграда на Собранието на Република Македонија, се одржа тркалезна маса на тема: „Собранието и граѓанските организации“ (вклученост, соработка и отворена власт). Тркалезната маса беше организирана со цел да го претстави работењето на Парламентарниот институт пред граѓанските организации и да се разгледаат можностите за идна меѓусебна соработка.

„Мобилност Македонија“ учествуваше на настанот на кој присуствуваа претставници на повеќе од 30 граѓански организации. На присутните им се обрати г. Талат Цафери – претседател на Собранието на Република Македонија, кој покрај другото истакна дека транспарентност и отчетност се два од осумте основни принципи на доброто владеење.

Темата „Партнерство за отворена власт“ (Национален акциски план и обврските на законодавната власт) ја презентираше г. Златко Атанасов – раководител на посебната организациона единица – Парламентарен институт.

„Будетска транспарентност и отчетност и улогата на Собранието“ беше темата која ја презентираше г. Петар Трајков – советник-истражувач и аналитичар по современи економски системи.

Тркалезната маса заврши со дискусија по презентираниите теми. На крајот за учесниците на тркалезната маса беше организирана обиколка и разгледување на зградата на Собранието на Република Македонија.

С.П.

ЧОВЕКОВИТЕ ПРАВА И КОНВЕНЦИЈАТА НА ОБЕДИНЕТИТЕ НАЦИИ ЗА ПРАВАТА НА ЛИЦАТА СО ИНВАЛИДНОСТ (ПОПРЕЧЕНОСТ)

Од 24 до 26 септември 2017 година, во хотел „Континентал“ беше одржана работилница на тема „Човековите права и Конвенцијата на Обединетите нации за правата на лицата со инвалидност (попременост)“, настан во рамки на проектот на УНИЦЕФ „Заштита на децата од насилство и промовирање на социјална инклузија на децата со попременост во Западен Балкан и Турција“.

На настанот, организиран од страна на Националниот Совет на инвалидски организации на Македонија, спроведен од УНИЦЕФ, во соработка со Европскиот

форум за попременост како партнер и финансиран од страна на Европската Унија, учествуваа претставници од четири од вкупно седумте национални инвалидски организации, и тоа: Национален сојуз на слепи на РМ, Национален сојуз на глуви и наглуви лица на Македонија, Национален сојуз на телесно инвалидизирани лица на Македонија и Републичкиот центар за поддршка на лица со интелектуална попременост „Порака“.

За успешно спроведување на работилницата свој несебичен придонес дадоа обучувачите Janina Arsenjeva

(експерт за Конвенцијата за правата на лицата со попреченост и Gunta Anca (генерален секретар, Европски форум за попреченост), кои со предавања, излагања, дискусии, квизови и студии на случај подетално нè запознаа со Конвенцијата за правата на лицата со инвалидност и придонесоа за успешно разбирање на самиот текст и одредбите содржани во овој комплексен меѓународен документ.

Основни цели на настанот:

- јасно разбирање на пристапот кон попреченост базиран на човекови права и на Конвенцијата на Обединетите нации за правата на лицата со инвалидност (попреченост),
- подобрени способности за критичка процена на националните закони и политики во духот на Конвенцијата и за употреба на Конвенцијата за стратешко застапување и
- подобрени капацитети на учесниците за дејствување како „амбасадори на Конвенцијата“ на локално

ниво и за обучување на организациите на лица со попреченост да го промовираат пристапот на човекови права.

Да се потсетиме дека Република Македонија како членка на Организацијата на Обединетите нации во декември 2011 година ја ратификуваше Конвенцијата, чиј текст беше едногласно прифатен од страна на сите пратеници на собранието. Следствено на тоа Република Македонија има обврска да ја почитува и спроведува Конвенцијата за правата на лицата со инвалидност.

Ана Карајанова-Димитрушева

ТЕХНИЧКА ПОМОШ ЗА ПОДДРШКА НА ПРОЦЕСОТ НА ДЕИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЈА ВО СОЦИЈАЛНИОТ СЕКТОР

Во просториите на Министерството за труд и социјална политика се одржа работен состанок на тема „Техничка помош за поддршка на процесот на деинституционализација во социјалниот сектор“, на кој во отсуство на претседателот учествуваше нашиот генерален секретар Софка Прчева, која во рамките на темата во однос на лицата со телесен инвалидитет истакна:

„Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија „Мобилност Македонија“ смета дека дискриминацијата спрема лицата со телесен инвалидитет е присутна во државата во сите сфери на нивното живеење, особено во образовниот процес. Лицата со телесен инвалидитет се интелектуално способни луѓе. Затоа тие не можат да се третираат како лица со посебни образовни потреби, туку како лица на кои треба да им се создадат услови за пристап и вклучување во општиот или редовен образовен систем. Секој поинаков третман на овие лица би бил ограничувачки фактор во нивното образование и класичен вид на дискриминација. Услов за нивно вклучување во образованието е да се обезбеди физички пристап до и во образовните установи. Поради тоа голем број од лицата со телесен инвалидитет остануваат без образование, а дел од нив се сместуваат во Заводот за рехабилитација Бања Банско. Поголем број од нив по завршеното основно и средно образование наместо да се вратат во своите домови и семејства остануваат во Заводот. Причините за тоа е непристапноста општо во државата, која е основна бариера за потполна инклузија на овие лица во општеството.

Бидејќи целта на проектот за деинституционализација е поддршка за независно живеење на лицата со попреченост, обезбедување пристапни домови и пристап кон основните услуги во здравството, образованието, вработувањето и други, сметаме дека само со координирана работа на ресорните министерства (Министерство за транспорт и врски, Министерство за образование, Министерство за локална самоуправа и Министерство за труд и социјална политика) и доследна примена и почитување на Закон за Закон за градба и Правилникот за начинот на обезбедување на непречен пристап, движење, престој и работа на лицата со инвалидност до и во градбите, ќе можеме да се надеваме дека процесот за деинституционализација ќе биде успешен“.

С. Прчева

ПАРТНЕРСТВО ЗА ПРОМОВИРАЊЕ НА ИНКЛУЗИЈАТА И ПОДОБРИ УСЛУГИ НА ЛИЦАТА СО ИНВАЛИДИТЕТ (ПОПРЕЧЕНОСТ)

Повеќе од 100 меѓународни и национални професионалци, практичари и лица со инвалидност (попреченост) се собраа на дводневна работилница под наслов „Подобрување на услугите за лицата со инвалидност (попреченост)“ со цел да разменат искуства и да истражуваат нови можности и услуги кои би можеле да им помогнат на лицата со инвалидитет (попреченост) да водат повеќе независен и активен живот во заедницата.

Работилницата беше организирана од Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП) и Швајцарската агенција за развој и соработка (SDC), а се одржа на 12 и 13 јуни 2017 година во хотел „Метропол“ во Охрид.

Како настан на кој се дискутираа есенцијални проблеми со кои се соочуваат, покрај другите и членовите на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет, „Мобилност Македонија“ зедоа учество на истиот.

Пред почеток на настанот бевме пречекани со прекрасна изложба на плакати на тема „Сите за луѓето со

попреченост“ во организација на „Плакат“ и „UNDP“, а која беше поставена во ходникот и во просториите каде што се одржуваше работилницата. Можеа да се видат одлични дела на финалисти од Меѓународниот конкурс за плакат, селектирани од страна на меѓународното жири од вкупно 2.674 постери на учесници од 52 земји пристигнати на конкурсот. Плакатите ги третираа, промовираа и потенцираа потребите и проблемите со кои се соочуваат лицата со инвалидитет (попреченост).

Честа да го отвори настанот ѝ припадна на постојаната претставничка на УНДП, Луиза Винтон, која во својот говор истакна: „Лицата со посебни потреби имаат право да живеат самостојно, да учествуваат во животот на заедницата и да работат за живот. Обврската на општеството е да обезбеди вистински услови и соодветна поддршка за тоа да биде можно. УНДП и целиот систем на ОН во земјата се посветени на поддршка на локалните и на националните партнери во подобрувањето на пристапот до јавните објекти и услуги, создавање на услуги за поддршка на заедницата потребни за да се направи деинституционализација како успех и надминување на дискриминацијата и предрасудите кои се многу поопасни од каква било попреченост“.

Во своето обраќање Стефан Томаѓан, заменик-шеф на Швајцарската агенција за развој и соработка, акцент стави на потребата од партнерство за поддршка на социјалната инклузија за лицата со инвалидност: „Ние сме посветени на обезбедување посилна поддршка на најранливите групи во општеството кои се соочуваат со социјална, економска и политичка исклученост. Лицата со посебни потреби се меѓу најисклучените групи во општеството. Партнерството меѓу различните институции е многу важно бидејќи социјалното вклучување не е обврска само на едно министерство, а не само на институциите на централно ниво туку на меѓусекторска тема, која бара вклучување на граѓанското општество и бизнис-секторот“.

Во своето обраќање Стефан Томаѓан, заменик-шеф на Швајцарската агенција за развој и соработка, акцент стави на потребата од партнерство за поддршка на социјалната инклузија за лицата со инвалидност: „Ние сме посветени на обезбедување посилна поддршка на најранливите групи во општеството кои се соочуваат со социјална, економска и политичка исклученост. Лицата со посебни потреби се меѓу најисклучените групи во општеството. Партнерството меѓу различните институции е многу важно бидејќи социјалното вклучување не е обврска само на едно министерство, а не само на институциите на централно ниво туку на меѓусекторска тема, која бара вклучување на граѓанското општество и бизнис-секторот“.

институциите на централно ниво туку на меѓусекторска тема, која бара вклучување на граѓанското општество и бизнис-секторот“.

Со свое излагање се претстави Министерот за локална самоуправа, Сухејл Фазлиу, ја потенцираше потребата за еднаков пристап за лицата со инвалидност: „Сите граѓани имаат право на еднаков пристап до јавните служби. Институции постојат за да се осигури дека овие услови се исполнети. Во моментот постои голема разлика во капацитетите на општините, што значи дека

добрат животите на лицата со посебни потреби, важно е да се напуштат старите методи и да се применат нови, современи методи, како што се, на пример, самостојно живеење. Една од целите на новата Влада ќе биде да се фокусира на деинституционализацијата на лицата со попреченост. Трансформирањето на институциите нема да биде лесно и мора да оди рака под рака со професионална рехабилитација на лицата со посебни потреби. Нивното вклучување на пазарот на трудот ќе донесе многу придобивки“.

Првиот ден беше затворен со проекција на хрватскиот документарен филм „Слободни“, кој дава приказ на процесот на деинституционализација на поранешни штитеници со тешка интелектуална попреченост сместени во јавни установи и како се приспособуваат на животот во заедницата по излегувањето од институцијата. По прикажувањето на филмот следуваše дискусија со авторот, режисер и продуцент на филмот Томислав Жаја.

на сите граѓани не им се гарантира еднаков пристап до образованието, здравството, инфраструктурата или административните услуги. На нашите сограѓани со посебни способности им се потребни еднакви можности за пристап до сите јавни услуги - не повеќе или помалку пристап, но еднаков пристап“.

Вториот ден беше исполнет со „Приказните за успех на социјална инклузија на локално ниво“, кои беа презентирани од страна на општините Ресен, Куманово, Карпош и Вардарскиот плански регион. Беа презентирани и часови кои треба да се научат од успешните искуства на деинституционализацијата во ЕУ и скандинавските земји.

Работилницата finiшираше на тема „Право на сексуалност, сексуално и репродуктивно здравје на лицата со попреченост“, каде што присутните имаа можност да проследат кратка проекција на документарниот филм „Мој живот, мој избор“, по кој Весна Матевска (Платформа за сексуално и репродуктивно здравје и права на лицата со попреченост) се претстави со инспиративно излагање. За крај, како што ѝ приличи на секоја успешна работилница и оваа беше затворена со завршна сесија и ручек за учесниците.

Секако, збор зеде и министерката за труд и социјална политика, Мила Царевска, која ја истакна новата владина решеност да го комплетира процесот на деинституционализација: „Во моментот има десет национални институции кои се грижат за голем број деца, постари лица и лица со попреченост. Меѓутоа, со цел да се по-

Сите учесници на настанот се збогуваа збогатени со искуство повеќе кое влева надеж кај лицата со инвалидност (попреченост) за подостоинствен, подобар, самостоен и независен живот ослободен од стигма и маргинализираност.

Ана Карајанова-Димитрушева

КОНЕЧЕН НАСТАН

Работилница за иден развој на секторот на услуги во рамките на меѓународниот проект „Лидери на лицата со инвалидност од утре“

Центарот за поддршка на лица со интелектуална попреченост - ПОРАКА Скопје, во соработка со Републичкиот центар за поддршка на лица со интелектуална попреченост - ПОРАКА, на ден 30.5.2017 година во хотел „Континентал“ - Скопје, го одржа финалниот настан - работилница за иден развој на Секторот на услуги, во

рамките на меѓународниот проект „Лидери на лицата со инвалидност од утре“ на ЕАСПД - Европска асоцијација на даватели на услуги за лицата со попреченост.

Проектот „Лидери на лицата со инвалидност од утре“ имаше за цел да го зајакне капацитетот на давателите на услуги за лицата со попреченост во промовирањето и координирањето на реалните и одржливи промени во испораката на услуги во 15 земји од Централна и Источна Европа.

Во Македонија кандидати од 15 различни организации-даватели на услуги за лица со попреченост учествуваа на интензивен курс за обука со цел да стекнат соодветни знаења и искуства во врска со вестите, предизвиците и можностите за унапредување на целиот

процес на обезбедување услуги за поддршка на лица со попреченост.

Целта на последната работилница беше да ги презентира стекнатите знаења и колективните задачи, но исто така и да иницира дискусија за потребата од подобра соработка и мрежно поврзување на давателите на услуги во Македонија.

Последна работилница беше олеснета од страна на д-р Василка Димоска од РЦПЛИП - ПОРАКА (ментор во првата обука) и Владо Крстовски од ЦПЛИП - ПОРАКА Скопје (кандидат во првата фаза на обука и ментор во втората фаза на обука).

Проектот се спроведува од страна на EASPD - Европска асоцијација на даватели на услуги за лицата со попреченост www.easpd.eu и www.dlot.eu

ПРОЕКТОТ ЗА ИНКЛУЗИВНИ ИГРАЛИШТА ПРИФАТЕН И ВО ОПШТИНА ЦЕНТАР СКОПЈЕ

При спроведување на активностите за поставување на инклузивни детски игралишта во градот Скопје, Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на „Македонија-Мобилност Македонија“, Министерство за труд и социјална политика на РМ и Општината Центар се договорија наместо изградба на нови детски игралишта, инклузивни реквизити за детски игралишта да се постават на веќе постојните игралишта. Тоа значи дека на пет локации на територијата на општина Центар, пет детски игралишта ќе се адаптираат со поставување на мека подлога под новопоставените инклузивни детски реквизити.

Локациите каде што ќе се извршат адаптациите и ќе се монтираат инклузивни реквизити се:

1. Градски сид – Агромеханика (во близина на Соборен храм)
2. Градски сид – Аутомакедонија (зад „Краш“)
3. Градски сид – Зелен пазар (зад „Алфа банка“)
4. Капиштец – Парк (во близина на Агенција за вработување)
5. Капиштец – Зебра (зад ТЦ „Зебра“)

Спроведувањето на овој проект претставува визија за постигнување на инклузивно општество и учење на различности од најрана возраст.

С.П.

МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА НА ОДБЕЛЕЖУВАЊЕ НА 25-ГОДИШЕН ЈУБИЛЕЈ НА ЗДРУЖЕНИЕТО НА ЛИЦА ЗАБОЛЕНИ ОД МУЛТИПЛЕКС СКЛЕРОЗА НА СЕВЕРНОБАНАТСКИОТ ОКРУГ

По покана на претседателот на Здружението на лица заболени од мултиплекс склероза на Севернобанатскиот округ, г-ѓа Славица Зориќ, делегација на „Мобилност Македонија“ во состав: Бранимир Јовановски, Софка Прчева, Елица Трпковска и Горан Здравков, од 26-30.6.2017 година присуствуваше на одбележување на 25-годишниот јубилеј на здружението во Нови Кнежевац, во рамките на кое одбележување беа организирани повеќе спортски настани.

За време на пригодната програма, организирана во Градската библиотека во Нови Кнежевац, од претседателката Славица Зориќ уште еднаш беше потенцирана досегашната успешна соработка и размена на искуства во однос на ликовната колонија, креативната работилница и други полиња на соработка, а нашите претставници учествуваа со спортските настани: трка на пријателство на 100 м, пикадо, бокање, шах и друго.

„Мобилност Македонија“, во знак на почит за досегашната соработка, на претседателката на здружението ѝ врачи скроман подарок, сувенир-реплика на македонски брош (пеперутка) од 19 век. Членовите на здружението од Нови Кнежевац ќе бидат поканети на возвратна средба во Македонија за време на одржување на Републичкиот квиз-натпревар и „Тортијадата“ во октомври.

Б. Јовановски

ПУШТЕНО ВО УПОТРЕБА ИНКЛУЗИВНОТО ДЕТСКО ИГРАЛИШТЕ ВО РЕСЕН

Во дворот на детската градинка во Ресен од почеток на септември функционира инклузивно детско игралиште. На просторот од 200 м² на мека подлога се поставени: лулашка за деца во инвалидска количка, дупла лулашка, дупла клацкалка и кош за деца во инвалидска количка.

Општината Ресен на тревната површина во дворот постави и урбана опрема од клупи за седење, маси и корпи за отпадоци и го осветли целиот простор. Во овој двор е сместен и дневниот центар за лица со попреченост така што и посетителите на центарот го користат игралиштето.

Со пуштање на употреба на ова игралиште во Ресен на дечињата со попреченост од оваа општина име е овозможено безбедно да си играат и да се социјализираат, со што им е овозможена поттикнувачка средина за правилен раст и развој.

Проектот „Инклузивни детски игралишта“ го реализира Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на „Македонија-Мобилност Македонија“, во партнерски однос со Министерството за труд и социјална политика на Македонија.

С.П.

МЕЃУНАРОДЕН ДЕН НА МУЛТИПЛЕКС СКЛЕРОЗА „НИЕ СМЕ ПОВЕЌЕ ОД МС“

Тежината на зборовите кои го носи слоганот на секое годишно одбележување на меѓународниот ден на мултиплекс склероза, беше доволна причина пред две години огранокот на мултиплекс склероза (МС) при „Мобилност од Скопје“ да се приклучи кон интернационалното одбележување на овој ден со тежнеење да се изнесат пред јавноста и ресорните органи на државата, недостатоците и проблемите со кои секојдневно се соочуваат 2,3 милиони пациенти во светот и околу 1.000 пациенти во Република Македонија.

Следејќи ги светските трендови каде што последната среда од мај е посветена на одбележувањето на денот на МС (иницирано во 2009 година од Интернационалната федерација на мултиплекс склероза), огранокот на МС-тимски со помош на неколку покреативни членови, направи извонредна планска рамка со агенда за целиот настан со единствена цел - 31 мај 2017 година да биде

одбележан на достоинствен начин.

Во организација на настанот огромна помош за остварување на нашите замисли, имавме од поддржувачите на настанот-спонзори како и несебичната заложба на дел од членовите на „Мобилност-Скопје“ кои симбиозно придонесоа настанот да биде достоинствен за почит. Според агендата беше изготвен промоторски материјал (маички со силно мото кое гласеше ЈАС СУМ ПОВЕЌЕ ОД МС, флаери, банери, бецови...), беа контактирани медиум, многу јавни личности поддржувачи на настанот кои со своето присуство и појава му дадоа посебна тежина и сјај, беше присутен медицински персонал од Клиниката за неврологија, познати медиумски лица, членови од други организации на пациенти, граѓани...

Во договор со организаторите при „Мобилност Скопје“, одлучивме да гостуваме само на еден медиум пред денот на настанот со цел да го најавиме и промовираме (гостување во ТВ-Сител), а по одбележувањето на настанот следува уште едно гостување во ТВ-Алфа со цел сублимирање на импресиите од денот и најава за наше следно учество.

31.5.2017 година започна по својот предвиден тек со гостувањето во ТВ-Нова на утринските вести каде што се даде еден вид уводна најава за целодневниот настан, покана за присуство и осврт на самиот ден со краток опис за нашата дијагноза. По телевизиската најава се упативме кон плоштадот „Македонија“, поконкретно пред платото на книжарницата „Култура“ (еден од нашите поддржувачи) каде што се претставивме со сите наши материјали, каде што го поставивме штандот на нашата креативна работилница (таа стана бренд на секоја настан на здружението и на која сме ѝ повторно неизмерно благодарни и горди), каде што пристигнаа сите наши пријатели, јавни личности облечени во маици со една порака ЈАС СУМ ПОВЕЌЕ ОД МС, каде што беа присутни голем број медиуми кои преку објективите на нивните камери и радиото, со директно вклучување во етерот ја доловија атмосферата и придонесоа да се слушне гласот на ова ранлива категорија пациенти кои се борат со ова тешка болест, да се чујат нивните барања, надежи и очекувања, каде што на едно место во исто време и во еден здив сите дишеа во ритамот на лицата во борбата со мултиплекс склерозата, изразувајќи притоа искрена емпатија.

Главната цел беше остварена, на јавноста успеавме да ѝ ја покажеме болеста во едно поинакво светло, покажавме дека умееме да се бориме, дека умееме да бидеме поголеми и посилни од болеста, дека ние успеваме да се справиме со болеста и на прашањето КАКО?... одговоривме... преку нашите ведри лица, преку насмевките, желбата за гледање во иднината и соочувањето со сите предизвици кои ги носи таа, борба со секое искушение кое ќе ни го донесе животот, без обесхрабрување поради сето она што не можеме да го постигнеме и насочување кон сите работи што сме способни да ги оствариме.

Следната дестинација на одбележувањето на Денот на МС беше промоцијата на најновата книга на познатата поетеса Ана Бунтеска, каде што бевме присутни и споме-

нати како драги гости со целосна поддршка со гестот во секое кесе од една продадена книга имаше по еден флаер од нашиот промотивен материјал кој ги содржеше основните податоци за мултиплекс склерозата и денот на МС.

Денот не заврши тука, нè очекуваше уште една дестинација од нашата агенда за крајот на денот. Оваа дестинација како за крај на годинешното одбележување на денот беше дестинација која ги надмина и круниса нашите аспирации за совршено изминат МС ден. Софи Скендеровска во нејзиниот кафе-бар „Олд Сцхоол“ и

фантастичната вокалистка Мартина, повторно несебично ни ја дадоа поддршката и ни ја посветија вечерта. Се поделија едукативните флаери на присутните гости, келнерите служеа во маиците со едната порака ЈАС СУМ ПОВЕЌЕ ОД МС, а концертот кој беше одржан вечерта, беше посветен на храбрите лица кои секојдневно се борат со МС. Секако, најмаркантно нешто вечерта беше тоа што со овој гест на Софи и Мартина се успеа да се запознае и едуцира младата присутна популација со оваа болеста со педесет лица и која, за жал, се дијагностицира и кај младата популација.

Бевме успешни - Да, се радуваме за успешноста во врска со одбележувањето на Денот на МС, иако ние знаеме дека можеме повеќе и умееме уште подобро.

Нашата борба има уште битки, но ние не застануваме тука, секако не можеме да ја контролираме болеста, но можеме да го задржиме позитивниот став.

НИЕ, лицата со МС, неуморно ќе се трудиме да се докажуваме пред самите себе и пред светот дека

“НИЕ СМЕ ПОВЕЌЕ ОД МС”

Ана Карајанова-Димитрушева

Христијана Просковска

ТРКАЛЕЗНА МАСА ЗА ПЕРСОНАЛНА АСИСТЕНЦИЈА ВО ХОТЕЛ „КАПРИ“ ВО БИТОЛА

На 6 јуни 2017 година, во хотел „Капри“ во Битола, успешно беше реализиран настан во рамките на проектот за персонална асистенција, кој веќе две години е дел од активностите за социјална инклузија на лицата

со инвалидност со поддршка на специјализирани агенции на ЕУ. Со посредство на два експерта, учесниците во проектот (корисници/даватели на услуги, координатор и сервис провајдерот – „Мобилност Битола“) имаа можност за интерактивна размена на мислења за текот и самото реализирање на активностите и односите корисник – давател, пилотирање извештаи и консултации во тек. Сè на сè, добра пригода за размена на мислења и искуства за обостран интерес.

ТРКАЛЕЗНА МАСА ЗА ПЕРСОНАЛНАТА АСИСТЕНЦИЈА ВО СКОПЈЕ

На 5 јули 2017 година, во хотел „Карпош“ во Скопје беше одржана тркалезна маса за стандардите за лична асистенција, искуства, заклучоци и препораки од пилотирањето на моделот. Од „Мобилност Битола“ учествуваа Сотир Јоновски и Лидија Велјановска, кои ги пренесоа впечатоците од размислувањата на корисниците и асистентите на овој модел. Нашето здружение ќе заземе

конечен став после анализата на размислувањата и координација со сите здруженија од „Мобилност Македонија“.

Сметаме дека е многу важно да земеме активно учество во дооформувањето на законската регулатива врз основа на сопствени, реални искуства собрани на терен. Во секој случај, ваквите средби се корисни и ќе продолжиме да ги практикуваме.

ВО СВЕТОТ И КАЈ НАС

Драги читатели, пред извесно време во ова наше списание пишував за тоа како треба да се заштитувате од дискриминација по основ на нашата телесна инвалидност. Тогаш подробно ги опишав механизмите за заштита и правните средства кои ни се на располагање за да се елиминира дискриминацијата по кој било основ, а кај нас по основ на телесната инвалидност. Во таа прилика објаснив и тоа дека крајна инстанца за заштита на нашите права е да се обратиме и до **Европскиот суд за човекови права во Стразбур**. Мене не ми е познато дали некој наш член воопшто дошол во ситуација да побара правна заштита од дискриминација по основ на телесна инвалидност во Комисијата за заштита од дискриминација или во кој било суд во Република Македонија и крајно и во Судот за човекови права во Стразбур, но искрено се сомневам во тоа.

Во овој напис сакам да ви изложам еден многу интересен случај од судската практика на **Европскиот суд за човекови права во Стразбур** со надеж дека тоа ќе биде едукативно, пред сè, и да даде една насока во смисла на тоа кој е патот за заштита од дискриминација по кој било основ, а особено по основ на телесната инвалидност.

Во конкретниот предмет случајот се води под име **Глор против Швајцарија**, а постапката се водела во 2009 година. Случајот беше покренат со жалба против Швајцарската конфедерација поднесена до Судот според чл. 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи од страна на швајцарскиот државјанин, господинот Свен Глор.

Жалителот имал поплака дека морал да плати данок со цел да биди изземен од задолжителното служење војска и покрај фактот што изразил волја да изврши каква било друга форма на национална служба, воена или друг вид служба, која би одговарала на неговата полесна инвалидност. Тој за практиката на швајцарските власти во однос на ова прашање тврди дека нема правна основа и претставува дискриминација во рамките на значењето на член 14 од Конвенцијата.

Жалителот бил прогласен од воен доктор како неспособен да врши воена служба затоа што имал дијабетес тип 1, а исто така бил изземен и од Службата за цивилна заштита, а потоа за кратко време бил префрлен во резервната единица на цивилна заштита.

Кантоналните органи на Цирих одговорни за прибирање на данок заради изземањето од служење на воениот

рок му издале наредба да плати данок во износ од околу 477 евра врз основа на неговиот приход за таа година кој подлежел на оданочување. Федералната даночна служба по неговиот приговор му одговорила дека сите Швајцарци кои не страдаат од „сериозен“ хендикеп се обврзани да платат данок за да бидат изземен од служење на воениот рок. Тие му објасниле дека хендикепот се смета за „сериозен“ доколку степенот на неговиот физички или ментален хендикеп изнесува барем 40% и сметале дека ќе бидат потребни и натамошни проверки за да се утврди дали неговиот хендикеп го исполнува тој критериум. Универзитетската болница во Цирих утврдила дека во најголем број случаи типот на дијабетес од кој страдал жалителот не ги прави луѓето неработоспособни и по уште еден преглед од лекар воен доктор утврдил дека степенот на хендикеп на жалителот е помал од 40%. Со оглед на таквите наоди, даночната служба го задолжила да го плати данокот. Граѓанинот ја обжалил оваа одлука, но властите истата ја потврдиле. И Федералниот одбор за даночни жалби на кантонот Цирих ја потврдил оваа одлука. Овој одбор сметал дека намерата на Парламентот кога ги донесол овие прописи не била воопштено да се изземат сите луѓе со хендикеп од обврската да платат данок. Во случајов, лекарскиот преглед покажал дека неговиот хендикеп не е сериозен и дека е малку веројатно неговата здравствена состојба да претставува пречка за неговата идна кариера. Благодарение на напредокот на медицината, пациенти од тој тип на дијабетес од кој страдал жалителот денес можат да живеат нормално и да се занимаваат со која било професија. Одборот не сметал дека разликата меѓу сериозен хендикеп и други видови хендикеп претставува дискриминација, како што тврди жалителот.

Жалителот покренал управен спор пред Федералниот суд со тврдење дека е жртва на дискриминаторско постапување, затоа што од една страна од него се бара да плати данок за изземање од служење на воен рок, а од друга страна не му било овозможено да го отслужи воениот рок, иако секогаш јасно ја изразува својата волја и подготвеност тоа да го стори. Со пресуда Федералниот суд ја одбил жалбата како неоснована. Федералниот суд ги прифатил образложенијата на оспорените одлуки и дополнително констатирал во образложението дека иако лекарските прегледи покажуваат дека е малку веројатно видот на дијабетес од кој страда жалителот да го спречи извршувањето на која било професија, конкрет-

ниот напор кој е својствен за воениот рок сепак ги обврзува надлежните органи да го прогласат за неспособен за служење на воен рок.

Според Федералниот суд, целта на законот е да обезбеди систем на компензација меѓу оние граѓани кои го отслужуваат воениот рок и оние кои се изземени од воен рок од која било причина. Предметниот данок има за цел да претставува замена за напорот и тешкотиите на воениот рок. Судот смета дека тука нема дискриминација, туку напротив од причините на еднаквост законот не предвидува сеопфатна одредба за изземање на сите луѓе со хендикеп, а судот не е тој што треба да го менува законот. Неговата волја и подготвеност да служи воен рок и фактот што се сметал за способен тоа да го врши како професионален возач според судот нема никакво значење, со оглед на тоа дека законот не предвидувал никаква алтернатива за лица во негова ситуација освен да платат данок за изземање од служење воен рок.

Жалителот смета дека е постапено спротивно на член од Конвенцијата кој гласи: „Уживањето на правата и слободите, признати со оваа Конвенција, треба да се обезбеди без никаква дискриминација заснована врз пол, раса, боја на кожата, јазик, вера, политичко или без чие и да е мислење, национално или социјално потекло, припадност на национално малцинство, материјална положба, потекло по раѓање или кој и да е друг статус“.

Според долгото прецедентно право овој член само ги надополнува останатите материјални одредби од Конвенцијата и протоколите кон истата и сам по себе не може да постои, затоа што произведува дејство само во врска со уживањето на правата и слободите кои се гарантирани со одредбите од Конвенцијата. Поради тоа судот смета дека тој е оној што треба да ја даде правната квалификација на фактите во случајот и дека е соодветно да се разгледа дали данокот од изземање од служење воен рок спаѓа во опфатот на член 8 од Конвенцијата кој гласи:

1. Секој човек има право на почитување на неговиот приватен и семеен живот, домот и преписката.

2. Јавната власт не смее да се меша во остварувањето на ова право, освен ако тоа мешање е предвидено со закон и ако претставува мерка која е во интерес на државната и јавната безбедност, економската благосостојба на земјата, заштитата на поредокот и спречувањето на кривични дела, заштитата на здравјето и моралот, или заштитата на правата и слободите на другите во едно демократско општество“.

Владата на Швајцарија како странка во процесот го изнесе аргументот дека жалителот не страда од хенди-

кеп туку од болест. Неговото здравје не било сериозно погодено и неговиот личен развој и физички и ментален интегритет не биле нарушени со предметната мерка – плаќањето на данок за изземање од воен рок. Неговата здравствена состојба сепак не може да се потцени и бара постојан надзор и редовни терапии. **Сепак, финансиската неповолност од која бил погоден и која во неговиот случај била прилагодена на неговите финансиски средства, не влијаела негативно на неговиот приватен живот, односно дека нема врска меѓу предметната мерка и приватниот живот на жалителот.** Затоа Владата смета дека не може во овој случај да се примени член 8 од Конвенцијата. Според Владата, тој не покажал до која мера неговиот приватен живот бил погоден од оспорената одлука. Исто така не покажал дека е дискриминиран во приватниот живот како резултат на предметната мерка.

Жалителот, напротив, смета дека ваквото образложение на Владата е контрадикторно бидејќи таквата болест не би имала влијание на неговиот личен развој и физички интегритет, а сепак и покрај неговата болест која го прави неспособен за служење на воен рок или на цивилна служба, тој морал да плати данок за изземање од служење воен рок. **На овој начин швајцарското законодавство настојува да извлече полза од здравствената состојба за која жалителот не сноси никаква одговорност. Таквата мерка претставува вмешување во неговиот приватен и семеен живот.**

Владата истакнува дека надлежните власти сметале дека би било објективно, опасно и неодговорно жалителот да се прогласи за служење на воениот рок, а тоа што посебните тешкотии поврзани со воената служба и силниот физички напор и значителниот психички притисок кои го бараат служењето на воениот рок го оправдуваат ваквиот став на органите. Цивилната служба, според нивните прописи, е предвидена само за оние кои се противат на служење на воениот рок заради приговор на совеста.

Според Владата, федералниот Закон за изземање од служење воен рок прави разлика и се ограничува само на луѓе со хендикеп со одредена тежина. Притоа, одлучувачки фактор е ризикот од стигматизација клеветене и социјална исклученост поради хендикепот. Обврската за плаќање на данок не се однесува на луѓе со сериозен хендикеп, односно точно на оние луѓе кои се изложени на ризикот од стигматизација. Жалителот не бил изложен на таков ризик бидејќи во животот имал само мала дополнителна тешкотија. При нормален живот неговиот хендикеп не се ни забележува и нема причини зошто кој било, освен ограничен број луѓе, да знаат за неговата состојба. За таквиот данок знае само тоа лице

и никој друг. Разликата која се прави меѓу луѓето кои не се способни за служење на воениот рок и чиј хендикеп има само ограничено негативно влијание врз неговиот професионален живот и оние за кои хендикепот носи многу посериозни последици, не може да се каже дека е дискриминаторска. Владата го тврди сосема спротивното дека би настанала дискриминација многу посериозна од онаа на која се жали жалителот доколку тој би бил изземен од плаќањето на данокот. **(Се сеќавам на истото вакво образложение дадено од еден наш министер за финансии кога баравме да сме ослободени од данокот за додадена вредност при набавка на возила на тешките инвалиди).**

Жалителот смета дека лице со лесен хендикеп би требало да очекува да му биде овозможено служење на цивилна служба која претставува помал психички и физички напор од служењето на воениот рок. Дискриминаторски е да му се дозволи само на лицата со приговор на совеста да одат во цивилна служба наместо воен рок, а истото да не им се дозволи на лицата кои се прогласени за неспособни за служење на воениот рок поради хендикеп. Тој е казнет со тоа што му се наплатува данок во ситуација кога е спречен против негова волја да ја исполни обврската со служење на воен рок и во која не му е дозволено да оди во цивилна служба. Тој смета дека е неправично со луѓето со хендикеп да се постапува различно во зависност од степенот на нивниот хендикеп. Дискриминацијата на луѓето со полесен хендикеп не може да се оправда: таа не е ниту правична, ниту пак е во јавен интерес. Спротивно на ова, во јавен интерес е луѓе со полесен хендикеп да бидат вклучени што е можно повеќе во нормалниот живот и да не бидат оптоварени со големи финансиски давачки. Споменатите проблеми се и онака влошени и поради фактот што луѓето со хендикеп **вообичаено немаат високи приходи и овој данок не е прогресивен данок.**

Во својата одлука судот смета дека **овој случај претставува двоен пример за различно постапување со луѓе со слична ситуација.** Според информациите кои ги имал Судот, процентот на луѓето кои добиваат помош врз основа на нивниот хендикеп е мал во овој предметен период и големо мнозинство на тие лица кои биле прогласени за неспособни за служење на воен рок морале да платат данок за изземање. Поради тоа судот смета дека овие приходи собрани од данокот не се незанемарливи. Владата тврди дека данокот не претставува значаен финансиски товар за луѓето со степен на хендикеп помал од 40%, меѓутоа судот забележал дека иако е точно дека износот претставува само 2% од платата на жалителот, не може да се каже дека износот е незначителен со оглед на

релативно скромниот износ на неговиот приход кој подлежи на оданочување. Мора да се има предвид дека предметниот данок се прибира секоја година, сè додека трае воената обврска, односно од 20-тата до крајот на 30-тата, па дури и 34-годишната возраст. Таквиот износ, смета судот, поради ова не може да се смета како симболичен.

Федералниот суд во Швајцарија го дефинирал значењето на „сериозен“ хендикеп и дека овој концепт треба да се толкува во медицинска смисла, а не во смисла на осигурување од хендикеп. Судот сметал дека хендикепот предизвикан од ампутација на нога до коленото претставува „сериозен“ хендикеп, кој кореспондира со степен од 40% хендикеп на листата на хендикеп и дека треба да се земат предвид табелите кои ги користи Швајцарскиот национален фонд за осигурување во врска со пресметувањето на компензација за телесна повреда. Судот смета дека начинот на кој постапувале властите може да се стави под знак прашалник. Тие едноставно ја споредиле болеста на жалителот, која не го спречува да работи, со случај на лице чија нога била ампутирани по несрекен случај и заклучиле дека неговиот хендикеп е лесен само затоа што не го достигнува степенот од 40% хендикеп. Според судот, земајќи предвид само еден критериум врз основа на прецедентен случај, кој не би можел воопшто да се спореди со ситуацијата на жалителот, швајцарските власти не ја разгледале достаточност и во детали индивидуалната ситуација на жалителот.

Судот се прашува што ја спречило власта да воспостават посебни форми на служба за луѓето кои се во ситуација која може да се спореди со ситуацијата на жалителот. На пример, активности кои иако се изведуват во рамките на вооружените сили, бараат помал физички напор и затоа би можеле да бидат извршени од луѓе како жалителот. Во одредени држави законодавството предвидува алтернативни форми на служење на воен рок, во рамките на вооружените сили, за луѓе со делумен хендикеп. Практично овие луѓе се регрутираат за места кои се соодветни на степенот на нивниот хендикеп и нивните професионални вештини. Жалителот, не е спорно, барал да служи во цивилна служба, но таа е резервирана само за лица со приговор на совеста, а врз основа на идејата дека цивилната служба ги бара истите физички и ментални квалитети како и воениот рок. Според Судот овој аргумент не може да се прифати.

На крајот, Судот смета дека во конкретниот случај, домашните власти не успеале да постигнат правична рамнотежа меѓу заштитата на интересите на заедницата и почитувањето на правата и слободите на жалителот гарантирани со Конвенцијата, на кој

не му било овозможено да го отслужи воениот рок или наместо тоа цивилна служба, но, сепак, морал да плати данок за изземање од служење воен рок. Судот ги зема предвид особените околности на случајот, вклучувајќи ги тука: износот кој треба да се плати – кој не е занемарлива сума за жалителот – и бројот на години во текот на кои се плаќа овој данок; фактот што жалителот сакал да служи воен рок или цивилна служба; немање одредби во швајцарското законодавство за формите на служба соодветни за луѓе во ситуација слична на ситуацијата на жалителот и незначајната улога на овој данок во смисла на спречување или надомест за одбегнување на задолжителната национална служба.

Разликата што ја прават домашните власти меѓу луѓето прогласени за неспособни за служење на воениот рок и изземени од плаќање данок и оние кои се прогласени за неспособни за служење воен рок, но кои сепак се обврзани да го платат данокот, не се сметаат за разумни на начелата на демократските општества и жалителот е жртва на дискриминаторско постапување и има повреда на членот 14 во врска со член 8 од Конвенцијата.

Се надевам дека од овој интересен случај ќе извлечеме соодветна поука и искуство за слични дискриминаторски постапки и однесувања во нашата држава и дека ќе се осмелиме да си ги побараме нашите права пред сè во домашните судови и крајно и на меѓународни судови. Во светот е вака... а кај нас??

Мийќо Фидановски

ОСВРТ – ПЕРСОНАЛНА АСИСТЕНЦИЈА

Беше и помина. Надежите големи, очекувањата скромни. Реализацијата во планираното, комуникацијата електронско – исполнителна. Со овие три простопоширени или прости реченици може да се опише проектот на Европската Унија и Министерството за труд и социјална политика, кој практично траеше две години, а нашето вклучување во практичната реализација започна кон крајот на мај до почетокот на јули годинава. Во овој период проектот практично се „затвори“. Во работната верзија за реализација сè „добро“, освен „неколку“ мали работи кои глобално не влијаат на проектот. Дел од него беа неколку здруженија од „Мобилност Македонија“, кои главно си го завршија својот дел од обврските.

РАБОТНА СРЕДБА СО ДИРЕКТОРОТ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА МЛАДИ И СПОРТ, ДАРКО КАЕВСКИ

Претседателот на Одборот за Параолимписки игри при НФСРИМ-МПК, Бранимир Јовановски, и генералниот секретар на НФСРИМ-МПК, Драган Дојчиноски, на 15.9.2017 година одржаа работен состанок со директорот на Агенцијата за млади и спорт, Дарко Каевски. На состанокот директорот го запознавме со активностите на Фе-

деријацијата, досегашните успеси, но и предизвиците пред кои се наоѓаат спортистите со инвалидност, пред сè пред претстојниот квалификациски систем за Параолимписките игри во Токио 2020. Добивме ветување дека агенцијата финансиски ќе ја поддржува програмата на параолимпијците, пред сè за учество на меѓународни натпревари од кои очекуваме високи пласмани, освојување на директни квоти за учество на Параолимписките игри во Токио 2020 и афирмација на Република Македонија во светот.

Б. Јовановски

После подготовки и обуки на корисници, асистенти и даватели на услуги, започна и заврши планираниот прв дел, исто како и вториот, а потоа комуникацијата наеднаш се пресече, како кога некој ќе ја пресече струјата. Ние сме подготвени за соработка и почитување на сите барани обврски со надеж дека и другата страна ќе го направи истото, односно ако има тешкотии, да ја објасни новонастанатата состојба и правци на дејствување кон решавање на проблемот.

Ние се надеваме дека ваков вид соработка и комуникација нема повеќе да се повтори. Остануваме отворени за соработка со јасни правци за комуникација, реализација и почитување на партнерските односи. Преземените обврски од договореното мора да важат подеднакво за сите.

прим. д-р Нико Јанков

НАГРАДНА ИГРА

Наградното прашање од минатиот број на весникот гласеше:

Мобилност Македонија поседува објекти за одмор и закрепнување на своите членови во Охрид и Асамати.

Колку апартмани Мобилност Македонија поседува на брегот на Охридско Езеро, а колку на Преспанско Езеро?

Точниот одговор на ова наградно прашање гласи:

Мобилност Македонија во Охрид на Охридско Езеро поседува 12 апартмани, а во Асамати на Преспанско Езеро 2 апартмана.

Наградата **викенд за две лица во хотел „Цар Самуил“ во Банско, Струмица**, со платени трошоци за превоз во висина на автобуска карта, сметаме дека е доволен мотив читателите да се потрудат околу точниот одговор на наградното прашање и во поголем број да учествуваат во наградната игра.

Повторно во канцеларијата на „Мобилност Македонија“ пристигнаа многу мал број коверти, односно вкупно 12, 8 од градот Велес, 3 од Штип и 1 од Скопје.

Среќниот добитник го извлече претседателот на „Мобилност Македонија“, Бранимир Јовановски.

Најмногу среќа и точен одговор имаше:

ЕЛИЗАБЕТКА ПАВЛОВА

член на „Мобилност Штип“

Донатор на оваа награда се сопствениците на хотелот „Цар Самуил“ во Банско, Струмица. Сите информации поврзани со реализацијата на наградата добитникот ќе ги добие од генералниот секретар на „Мобилност Македонија“ на телефон бр. 02 3211-280.

Наградното прашање за овој број на весникот гласи:

Мобилност Македонија поседува деловни објекти во три градови во државата.

Колку деловни објекти поседува Мобилност Македонија и во кои градови?

Сметаме дека одговорот на ова прашање не е тежок, но малку ќе Ви помогнеме со тоа што ќе Ви кажеме дека доколку сте редовен читател на весникот МОБИЛНОСТ и учествувате во работата на „Мобилност Македонија“ треба да го знаете одговорот на ова прашање.

Вашите одговори на прашањето праќајте ги во затворен коверт на адреса Мобилност Македонија на ул. „11 Октомври“ 42-а Скопје, со назнака За наградната игра, најдоцна до **15 декември 2017** година.

Право на учество имаат само редовните членови на „Мобилност Македонија“. Наградата е непренослива, односно може да ја користи само оној што ја освоил.

Почитувани читатели, Вие кој го знаете одговорот на наградното прашање и кој сте оптимисти па верувате во својата среќа, земете учество во наградната игра. Со тоа ништо не можете да загубите, а можете да добиете можност, заедно со својот придружник, да си поминете еден прекрасен викенд во бањата Банско во Струмица.

С.Прчева

МЕМОРАНДУМ ЗА СОРАБОТКА СО ОПШТИНА РЕСЕН

Веќе три години со општина Ресен имаме многу добра и конструктивна соработка. Три години во соработка со UNDP се спроведува проект за општокорисна работа, во чии рамки се опфатени 40 лица со осум асистенти за лица со инвалидност (слепа, глува, ментални и

телесни). Како партнер во проектот, „Мобилност Битола“ ги става на располагање своите ресурси во канцеларијата во Ресен (канцеларија и сала), заедно со хуманитарното здружение „Хумана Преспа“.

На 21 август 2017 година, делегација на „Мобилност Битола“, во состав прим. д-р Нико Јанков – претседател, Сотир Јоновски – член на УО и Митко Фидановски – секретар, како и членот на УО од Ресен, Роберт Ламановски и градоначалникот на општина Ресен, д-р Ѓоко Стрезовски, потпишаа меморандум за соработка без временско ограничување, сега за потребите на проектот за општокорисна работа, кој општината Ресен го презема во целост, заедно со претходните обврски за покривање на трошоците за сервисни услуги за ангажираните асистенти.

На овој начин канцеларијата и салата се во постојана употреба, а нашите членови од Ресен имаат катче кое е секогаш отворено за дружење и активности. Се надеваме дека овој тренд ќе продолжи понатаму.

ОТВОРАЊЕ НА КАНЦЕЛАРИЈА НА „ХУМАНА ПРЕСПА“ ВО РЕСЕН

Делегација на „Мобилност Битола“ присуствуваше на отворањето на канцеларијата на „Хумана Преспа“ во Ресен, на 31 мај 2017 година. Настанот го отвори претседателот на „Хумана Преспа“, г-ѓа Гордана Пешевска, која го потврди значењето на овој настан што беше посетен од голем број гости, вклучувајќи го и градоначалникот на општина Ресен, д-р Ѓоко Стрезовски.

Самата канцеларија е продолжение на просториите кои општината ги има доделено на „Мобилност Битола“, каде што тековно се одвиваат константни активности на здружението и од проектот за општокорисна работа.

Се надеваме дека соработката со „Хумана Преспа“, со која имаме потпишано меморандум за соработка, ќе продолжи во нагорна линија.

РАБОТИЛНИЦА ЗА ЛИЧНО ПЛАНИРАЊЕ

На 22 и 23 август во Специјалниот завод „Демир Капија“ се одржа работилница за лично планирање, проект финансиран од Европската Унија за техничка помош за поддршка на процесот на деинституционализација во социјалниот сектор.

Работилницата ја водеше професорот Вито Флакер од Словенија, кој несебично и со голема посветеност го пренесе своето знаење и долгогодишно искуство од областа на социјалното работење на учесниците. Оваа работилница ја посетија претставници од Министерството за труд и социјална политика, вработени од заводот „Демир

сите потребни услуги и ресурси за спроведување. Личниот план да биде изработуван по желба на корисникот и да се заштити неговиот суверенитет. Личниот план да биде израз на корисникот, негова сопственост и конструкција. Како таков тој дава добра основа за најсоодветен одговор за потребите на корисниците, обезбедува независност на неговата волја и на давателите на услугите им дава нацрт и од формален и од неформален аспект.

Работилницата обезбеди увид во концептуална основа и принципите на личното планирање, давајќи

Капија“, социјални работници, дефектолози, професори и претставници од невладини организации меѓу кои и „Мобилност Македонија“ имаше свој претставник.

Главен акцент на работилницата беше ставено на личното планирање. Личното планирање кое претставува главна алатка за транзицијата од институционална кон грижа во заедницата. Тоа е метод заснован на истражување на животот и светот на личноста, неговите желби изразени како лични цели кои се поддржани преку

можност да се добијат основни вештини за лично планирање и изработка на личен план. Изработката на личниот план на корисникот е првиот чекор во процесот на деинституционализација.

„Мобилност Македонија“ изразува благодарност до Министерството за труд и социјална политика, кое ни овозможи да бидеме дел од овој проект и да се збогатиме со нови знаења.

Габриела Јовчевска

ТРАДИЦИОНАЛНО ДЕФИЛЕ И ЈУБИЛЕЈ – 30 ГОДИНИ „МОБИЛНОСТ БИТОЛА“

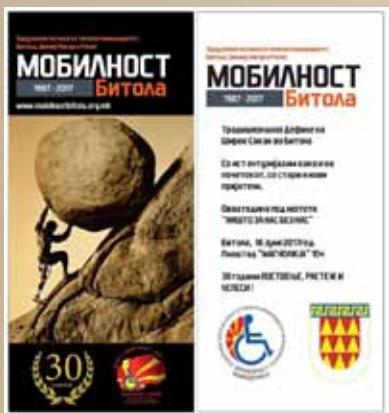
Како да беше вчера, а изминаа 30 години. Да, цели три децении во барање на патеки кон подобро утре за лицата со инвалидност. Патеки кои беа стрмни и кривулести, но достижни, со трпение и докажување. Ентузијазмот никогаш не нè напуштил и е ист како порано. Пријатели имавме и ќе ги имаме и сега. Кој сака, ние сме тука. Секогаш велевме, кажувавме и ќе кажуваме во иднина дека ако нешто се прави за нас, да не биде без нас. Тоа мото го ставивме и сега, кога на 18 јуни 2017 година се собравме на плоштадот „Магнолија“, од сите здруженија, нашите верни пријатели кои не нè забораваат. Нè забораваја само медиумите.

Претседателката на Советот на општина Битола, Силвана Ангелевска, која повеќе години со ред нè дружи, беше присутна и на овој значаен настан, за разлика од други... Ние го кажавме нашето, збор-два како домаќин имаше и претседателот на „Мобилност Битола“, прим. д-р Нико Јанков, како и претседателот на „Мобилност Македонија“, Бранимир Јовановски. Ги кажавме старо-новите пораки до сите. Сите кои дојдоа и не дојдоа. Нека повелат друг пат.

Достоинствено го продефилиравме растојанието од плоштадот „Магнолија“ до хотел „Епинал“, делејќи летоци на намерниците кои љубопитно нè набљудуваа. Ние стотината величествени стигнавме до ресторанот „Корзо“, каде што имавме куса промоција на нашиот алманах по повод 30 години

„Мобилност Битола“ и презентација на долгата историја на настани. Потоа беа доделени и плакети и благодарници на личности и институции кои оставија белег во нашите достигнувања, за дружењето да продолжи со вкусното мени на нашите домаќини од ресторанот „Корзо“.

Вака помина нашиот 30. роденден, а ние продолжуваме понатаму со нови предизвици!

ВТОР СОСТАНОК ВО РАМКИТЕ НА ПРОЕКТОТ “CHANGE YOUR MINDSET- SPORT4EVERYONE”

Од 02-04.06.2017 година, во Љубљана, Словенија се одржа вториот планиран состанок на партнерите во проектот финансиран од програмата на Ерасмус + при Европската комисија “CHANGE YOUR MINDSET-SPORT4EVERYONE”.

Работниот дел на состанокот траеше два дена и беа договорени следните чекоти и динамиката на одржување на тродневните конференции во одделните држави. Македонскиот параолимписки комитет својата програма и обврска од одржување на тродневните конференции, како и дводневната со носителите на политиките ќе ја реализира во период февруари-март 2018 година.

Б.Јовановски

ИЗРАЕЛСКО-МАКЕДОНСКИ ИНИЦИЈАТИВИ

На 20 јули 2017 година, во Магазата во Битола се одржа музички настан во рамките на проектот за израелско-македонски иницијативи, чии цели се, меѓу другото, и проширен ангажман на државата Израел за лицата со инвалидност. Во организација на НВО „Одлики“, на настанот се обратија модераторката на настанот, Мима Герас Дочовска, како и амбасадорот на Израел во Македонија, НЕ Дан Оријан, а меѓу присутните беа и претставници на „Мобилност Битола“.

На настанот беше прикажан краткотражниот документарен филм за лицата со инвалидност од Пиер Лави, „Специјалните во Македонија“, а збор-два за музичката традиција на битолските Сефарди имаше Тодор Ивановски. Потоа следуваа и музичкиот дел, во чии рамки настапија музичари од Македонија и од Израел, меѓу кои КУД „Стив Наумов“ под диригентската палка на Љубо Трифуновски, сегментот насловен „Музика и пеење“ беше во изведба на Марина Коруновска, Александра Дрогиришка и Александра Јанковска-Момировска, а од Израел гостуваа Коби Ошрат и Офра Коен со „Ладино богатство“ – традиција која трае.

Публиката беше воодушевена од изведбите на овој настан, кој воедно беше и максимално искористен повод за начините како државата Израел, преку организацијата „Шекел“, придонесува за инклузијата на лицата со инвалидност.

НАЈМАЛИТЕ И НАЈМИЛИ ЧЛЕНОВИ НА „МОБИЛНОСТ СКОПЈЕ“ ВО ПОСЕТА ЗА ЗООЛОШКАТА ГРАДИНА

„Мобилност Скопје“ по идеја на нашата многу креативна членка Соња Ѓорѓиевска организираше посета на Зоолошката градина за најмладите членови на „Мобилност Скопје“. Поради убавото време децата со своите родители дојдоа во голем број и забавата во ЗОО започна.

„Мобилност Скопје“ за сите деца обезбеди маички кои децата ги добија на влезот на Зоолошката градина, заедно со подароците од нашите пријатели „Стиринг трејд“ кои купија играчки и „Колид фуд“ кои донираа дел од нивните производи.

Забавата започна најпрво со претставата на фоката. Радоста на децата беше неописливо голема кога гледаа како фоката ги поздравува нивните аплаузи. Дружбата

продолжи во големиот едукативен центар во Зоолошката градина, каде што дечињата можеа да цртаат и да создадат вистински мали уметнички дела. Во цртањето им помогнаа Билјана и нејзините колеги од „Сидно цртање мурали“. Тие заедно со сите дечиња, на гипсана табла нацртаа еден голем заеднички цртеж.

На крајот децата добија шарени балони кои ги обезбеди и специјално за нив ги изработи „Палета 7 балони“.

Драгоцен придонес дадоа „Амалија подароци“, кои со огромно задоволство ни излегоа во пресрет.

Уште еднаш „Мобилност Скопје“ изразува огромна благодарност на: Сидно цртање мурали, „Стиринг трејд“, „Палета 7 балони“, „Амалија подароци“ и „Колид фуд“, без чија помош сето ова немаше да биде организирано на толку убав начин.

Елена Ѓурчиноска

НОВ УСПЕХ НА НАШАТА ВЕРА АПОСТОЛОВСКА

Вера Апостоловска, членка на „Мобилност Скопје“ учествуваше на меѓународна конференција на тема „Електронски комуникации и информатичко-комуникациски технологии во образованието“, која беше во организација на Друштвото на дефектолози на Војводина и нивните партнери, Факултет за специјална едукација и рехабилитација при универзитетот во Белград, Медицинскиот факултет при универзитетот во Нови Сад, Друштвото на дефектолози на Општина Бечеј и Менса, Србија, во хотел „Тиски цвет“ во Нови Бечеј.

Конференцијата траеше три дена со работна агенда на следниве теми: „Развој и примена на образовните платформи“, „Моделот Е-учење за поддршка на развојот на информатички компетентен персонал вклучен во образованието“, „Употреба на електронски лупи во образованието за ученици со оштетен вид“ и „Електронски комуникации и информатичко комуникациски технологии во образованието и нивното значење во примената кај деца со посебни образовни потреби – приказ на случај“, за нашата Вера имаше свое излагање со power point презентација и доби соодветно признание.

На нашата Вера, инаку ученичка во втора година во средното училиште, гимназија „Орце Николов“, каде што со инклузивната настава е многу добро прифатена и од страна на учениците и од страна на професорите ѝ посакуваме уште многу вакви и поголеми успеси.

Елена Ѓурчиноска

„МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА“ НА НАСТАН НА ХЕЛСИНШКИОТ КОМИТЕТ ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

Претставници на „Мобилност Македонија“ активно учествуваа на настанот на Хелсиншкиот комитет за човекови права насловен „Вечер на таленти“, кој се одржа во „Јавна соба“ во Скопје на 22 јуни 2017 година. Во

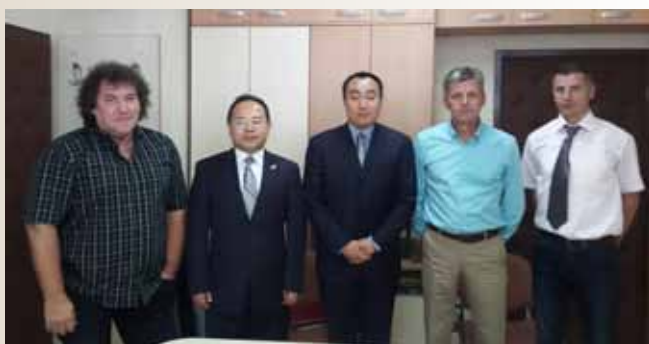

рамките на настанот, меѓу другото, беа изложени ракотворби од лица со инвалидност (телесна, ментална, слепи и глуви), а свој музички настап имаа нашите Соте и Николчо. Дружењето помина во одлична атмосфера, а ние се надеваме дека нашите членови достоинствено ќе го претставуваат нашиот сојуз и во други пригоди.

СРЕДБА СО ПРЕТСТАВНИЦИ НА КИНЕСКАТА АМБАСАДА ВО МАКЕДОНИЈА

На 25.8.2017 година во просториите на Македонскиот параолимписки комитет се одржа работен состанок со претставници на амбасадата на Република Кина во Македонија и тоа: Mr. Mao Qingwen-заменик амбасадор и Mr. Zhu Zhibin-заменик секретар во амбасадата.

Претставниците на амбасадата на Република Кина ја изразија желбата нашиот комитет со свои спортисти да учествува на Зимските параолимписки игри кои ќе се одржат 2022 година во Пекинг, Кина. Ги презентираа сите напори и предизвици со кои се соочува нивниот локален организационен одбор на Игрите, бидејќи ова е прв голем зимски, светски, спортски настан што го организираат како држава и истакнаа дека секое искуство им е добре-

дојдено. Ние се благодариме на иницијативата на Амбасадата да го посети нашиот комитет и за презентацијата на овој врвен спортски настан што ќе се одржи 2022 година. Истакнавме дека од осамостојувањето на РМ нашите спортисти не учествувале на Зимски параолимписки игри, но можеби Пекинг 2022 ќе бидат првите на кои ќе учествуваме со спортисти. Како комитет во минатото од 1992 година сме учествувале на сите седум Летни параолимписки игри на кои, иако со мал број на натпреварувачи, сме освоиле три медали, два златни (Бранимир и Оливера) и еден сребрен (Ванчо) во стрелаштво, а дополнително сме настапиле во 8 финалиња во кои сме освојувале од 4. до 8. место на Параолимписки игри, што е голем успех за РМ. Претставниците на амбасадата ја презентираа кандидатурата на Ms. Haidi Zhang-претседателка на Параолимпискиот комитет на Кина, за избор за претседател на Меѓународниот параолимписки комитет, кој ќе се одржи на почетокот на септември во Абу Даби, УАЕ.

Се поделивме со пријателски стисок на рака и искрена желба за натамошна соработка која тие срдечно ни ја понудија.

Б. Јовановски

29. РЕПУБЛИЧКИ СПОРТСКИ ИГРИ НА ЛИЦА СО ТЕЛЕСЕН ИНВАЛИДИТЕТ НА МАКЕДОНИЈА, 08-11.6.2017, СТРУГА И ОХРИД

Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија-Мобилност Македонија во соорганизација со Македонскиот параолимписки комитет, од 8-11.6.2017 година ги организираше 29. Републички спортски игри на лицата со телесен инвалидитет во Струга и Охрид со учество на 80 македонски спортисти и 20 од земјите од регионот.

Игрите имаа меѓународен карактер бидејќи учествуваа екипи од: Бугарија (атлетика и пинг-понг), предводени од Илија Лалов-претседател на Бугарскиот параолимписки комитет, Србија (атлетика и пинг-понг), предводени од Бојан Јакимовиќ - генерален секретар на Параолимпискиот комитет на Србија, Црна Гора (атле-

тика и пинг-понг), предводени од Дејан Башановиќ и Босна и Херцеговина (атлетика и стрелаштво), предводени од Рефик Ибрагиќ.

РЕЗУЛТАТИ на најдобрите три спортисти

Поединечно ПИНГ-ПОНГ:

Класа 3-5 (колички)

1. Милош Стојиљковиќ, Србија
2. Миљан Цекиќ, Србија
3. Илчо Кангов, Гевгелија

Класа 6-10 жени

1. Милијана Ќирковиќ, Црна Гора
2. Лилјана Мицовска, Кочани
3. Олга Ристовска, Скопје

Класа 6-8 мажи

1. Јордан Митев, Бугарија
2. Рубинчо Ристески, Прилеп
3. Игор Постолов, Струмица

Класа 9-10 мажи

1. Дејан Башановиќ, Црна Гора
2. Страшко Коцевски, Куманово
3. Небојша Ташиќ, Куманово

ЕКИПНО:

Класа 6-8 мажи

1. Бугарија (Митев, Ташч)
2. Македонија 1 (Ристески, Зафировски)
3. (Црна Гора (Паљушевич, Кривокапиќ)

Класа 9-10 мажи

1. Црна Гора (Башановиќ Ќирковиќ)
2. Македонија 1 (Коцевски, Трајановски)
3. Македонија 2 (Алексовски, Делов, Николов)

СТРЕЛАШТВО:

Воздушен пиштол микс

1. Оливера Наковска-Бикова, Битола 566 кругови
2. Ванчо Каранфилов, Скопје 561 круг
3. Александар Јовановски, Скопје 546 кругови

Воздушна пушка CX1 мажи

1. Васко Стефановски, Битола 343 кругови
2. Ѓоре Здравески, Прилеп 317 кругови
3. Новча Тодоровски, Куманово 311 кругови

Воздушна пушка CX1 жени

1. Елизабета Тодоровска, Куманово, 318 кругови
2. Наташа Црвенковска, Битола 222 кругови
3. Шухра Зукановиќ, БиХ 198 кругови

Воздушна пушка CX2 микс (со сталак)

1. Никола Ѓуровски, Битола 337
2. Рефик Ибрагиќ, БиХ 270

АТЛЕТСКИ ПОВЕЌЕБОЈ

Мажи класи Ф53-57

1. Гоце Миновски, Скопје 1794 поени
2. Петар Петров, Бугарија 1722 поени
3. Милош Стојиљковиќ, Србија 1466 поени

Жени класи Ф53-57

1. Иванка Колева, Бугарија 2416 поени

2. Елена Давитковска, Куманово 1267 поени

3. Едина Алагик БиХ 1242 поени

Мажи класа Ф36-38, 42-46 и општа

1. Никола Пеев, Гевгелија 1866 поени

2. Дејан Ѓорѓиевски, Скопје 1690 поени

3. Митко Орданов, Кавадарци 1584 поени

Жени класи Ф37, 42-46 и општа

1. Лилјана Мицовска, Кочани 1438 поени

2. Нада Цветковска, Куманово 1421 поен

3. Силвана Трајковска, Скопје 1351 поен

Б. Јовановски

29. ДРЖАВНО ПРВЕНСТВО НА МАКЕДОНИЈА ВО ШАХ ЗА СПОРТИСТИ СО ТЕЛЕСЕН ИНВАЛИДИТЕТ

На 30.9-1.10.2017 година во хотел „Галеб“ во Струга, се одржа 29. Државно првенство на Македонија во шах за спортисти со телесен инвалидитет во организација на Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на Македонија - Мобилност Македонија, а во соорганизација со Националната федерација за спорт и рекреација на инвалидите на Македонија - Македонски параолимписки комитет.

На првенството учествуваа 24 натпреварувачи, а се играше 7 кола Швајцарски систем со темпо од 30 минути по играч. Главен судија на натпреварот беше Тони Пајдаков.

Во исклучително фер и коректна борба, првото место го освои Јанчо Ѓорѓевски од Куманово со освоени 6 поени (без пораз, 5 победи и 2 реми), второто Горан Војновски од Кочани со 5,5 поени, а третото Живко Станковски од Крива Паланка. Согласно пропозициите, првопласираните 10 шахисти се стекнуваат со директен пласман за следното јубилејно 30. издание на државното првенство, додека последните пет натпреварувачи го губат правото на настап за следната година.

р/б	Име и презиме	Мобилност	Поени	Бухолц
1	Јанчо Ѓорѓевски	Куманово	6,0	31,5
2	Горан Војновски	Кочани	5,5	31,0
3	Живко Станковски	Куманово	5,0	27,5
4	Тоде Арсов	Штип	4,5	30,0
5	Лазе Анастасовски	Гостивар	4,5	27,5
6	Љупчо Филипов	Кочани	4,5	27,0
7	Адем Неби	Скопје	4,0	30,0
8	Мирослав Бучевски	Скопје	4,0	27,0
9	Билал Биберовиќ	Велес	4,0	25,0
10	Буран Бала	Дебар	4,0	23,5
11	Зекирија Изети	Тетово	4,0	21,5
12	Трајко Илиоски	Прилеп	3,5	26,0
13	Ристо Фотевски	Скопје	3,5	23,5
14	Амид Јусуфи	Струга	3,5	22,5
15	Даниел Нунески	Охрид	3,5	22,5
16	Васко Стефановски	Битола	3,0	12,5
17	Димитар Цафовски	Штип	3,0	12,5
18	Сашко Гечев	Кавадарци	3,0	10,0
19	Димитар Илиевски	Скопје	3,0	9,5
20	Благој Петровски	Велес	2,5	14,0
21	Васил Томов	Радовиш	2,5	7,5
22	Дејан Петанчевски	Скопје	2,0	5,5
23	Сулејман Дестани	Струга	1,0	7,0
24	Станко Митков	Кочани	0,0	0,0

Медалите на првопласираните спортисти им ги додели претседателот на „Мобилност Македонија“.

Согласно со пропозициите, првопласираните 10 натпреварувачи се стекнуваат со право на директно учество на следното јубилејно 30. државно првенство, додека последните пет спортисти ќе паузираат една година пред да се стекнат со право за следен настап.

Б. Јовановски

КРОАЦИЈА ОПЕН 2017

На 27. 5.2017 година на меѓународниот атлетски турнир во Хрватска, „Кроација опен 2017“, настапија нашите спортисти: Дејан Ѓорѓиевски, Елена Давидовска, Никола Пеев и Зоран Јовановски.

Дејан Ѓорѓиевски во микс класа Ф40, Ф42 и Ф46, во конкуренција на пет натпреварувачи го освои третото место и бронзениот медал со резултат од 10,44 метри. Прв во оваа конкуренција беше Матија Слоуп од Хрватска Ф40 со 9,61м, но најмногу поени во микс, втор Младен Томиќ од Хрватска Ф42 со резултат од 12,31м.

Зоран Јовановски во дисциплината копје микс Ф54,Ф55, во конкуренција на 8 натпреварувачи со резултат од 14,67 метри го освои осмото место. Прв во оваа конкуренција беше Милош Зариќ од Србија со 29,10 м, втор Георги Кирјаков од Бугарија со 28,01 м и трет Дражеко Митровиќ од Србија со 24,67 м.

Елена Давитковска во дисциплината диск, во конкуренција на пет натпреварувачки во микс класи Ф56 и Ф57 го освои петтото место со резултат од 8,70 метри. Прва беше Иванка Колева од Бугарија (повеќекратен параолимпиец и медалист) со резултат од 21,47 м, второто Јелена Вуковиќ од Хрватска со резултат од 20,28 и третото Наташа Собочан од Хрватска со резултат од 13,78м.

Никола Пеев во дисциплина диск во конкуренција на 5 натпреварувачи во микс категорија Ф36, Ф37, Ф40, Ф42 и Ф46 го зазеде петтото место со 20,37м. Прв во

МОНАММАД ФАНАД, СПОРТИСТ ОД ДУБАИ НА ТРЕНИНГ ВО ОХРИД

Дваесет и четиригодишниот спортист во атлетика МОНАММАД Fahad од Дубаи, заедно со неговиот тренер Nejib Mechkane беше на завршни подготовки во Охрид пред заминување на Светското првенство во атлетика, кое од 14-23.7.2017 година ќе се одржи во Лондон на олимпискиот стадион.

Ценејќи ја воспоставената добра соработка, на 08.7.2017 година го посетивме спортистот за време на неговите подготовки и во разговорот со неговиот тренер Nejib Mechkane за кој дознавме дека исто така е и меѓународен класификатор за атлетика и најверојатно ќе го поканиме на следните републички спортски игри да из-

оваа дисциплина беше Матија Слоуп со 25,62 м, втор Ерик Фабиан од Хрватска со 27,87 м, трет Матеј Качмарчиќ од Хрватска со 29,48 м и четврт нашиот Дејан Ѓорѓиевски со 24,73 м.

Нашите спортисти имаа доза на трема и возбуда, ова за нив беше прв голем натпревар, а поред освоениот медал, придобивка од учеството на овој натпревар е искуството и меѓународната класификација што ја поминаа.

Б. Јовановски

врши рекласификација на нашите спортисти кои немаат меѓународна класификација, ги слушнавме нивните очекувања од учество на првенството, но и условите во кои се подготвуваат, за што искрено ни се заблагодарија.

Исто така лобиравме и за можна донација во спортска опрема, меѓутоа според зборовите на Nejib, таа работа треба да ја дискутираме со господинот Thanij Juma Berregad, претседател на клубот од Дубаи, кој ќе биде во еднонеделна посета на Македонија на почетокот на август, во кој период очекуваме работен состанок на кој поред другото сакаме да му се заблагодариме за гостопримството во март и да ја зацврстиме нашата соработка.

Б. Јовановски

ПРИСУСТВО НА СУПЕР КУП 2017

Благодарение на соработката на Мобилност Македонија и Фудбалската федерација на Македонија, за 12 наши членови кои се движат со инвалидска количка и 12 нивни асистенти беа обезбедени 12 билети по цена од 25 евра. Потребната сума за набавка на картите за нашите членови во целост беше донирана од Центарот за ортотика и протетика „СЛАВЕЈ“ од Скопје, за што искрено им се заблагодаруваме.

Мобилност Македонија распиша оглас на кој се јавија точно 12 членови на кои им беа доделени картите. Фудбалскиот спектакл на арената Филип II во Скопје, дуелот помеѓу фудбалските гиганти Реал Мадрид и Манчестер Јунајтед во рамките на УЕФА Супер купот за 2017 година беше проследен со огромно внимание од македонската спортска јавност. Преполнетиот стадион, врвната организација во сите сегменти од влезот во стадионот, одржувањето на ред и мир, до коректното однесување на навивачите на двата клуба.

Посебна благодарност сакаме да изразиме до г-ѓа Ирена Бакревска - Милошевска за сиот вложен труд и разбирање при координацијата за обезбедувањето и преземањето на билетите, знаејќи притоа за нејзината презафатеност и обврски во рамките на активностите за организација на меѓународниот настан.

Б.Јовановски

ЕКИПА НА „МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА“ НА СПОРТСКИ ИГРИ НА СПИКС ВО СРБИЈА

Во рамките на долгогодишната спортска соработка, екипа на Мобилност Македонија во состав: Бранимир Јовановски, Елена Давитковска, Зоран Јовановски, Александар Јовановски и Гоце Минивски, учествуваше на 25. Републички спортски игри на Сојузот на па-

раплегичари и тетраплегичари на Србија (СПИКС) кои од 31.8-2.9.2017 година се одржаа во Борско Езеро со учество на 111 натпреварувачи од вкупно 14 екипи и тоа 11 здруженија од Србија и натпреварувачи од три пока-нети држави: Македонија, Словенија и БиХ.

Нашите натпреварувачи учествуваа во стрелаштво со воздушна пушка и во атлетика (копје, ѓуле и диск) и постигнаа забележителни резултати освојувајќи 8 поединечни медали (3 златни, 3 сребрени и 2 бронзени) и 1 екипна сребрен медал. Од оваа година домаќините на игрите донеле одлука и натпреварувачите-гости од другите држави да се натпреваруваат во конкуренција, што значи да се натпреваруваат за пласмани и медали во согласност со пропозициите на домаќинот.

Медали освоија:

- Гоце Миноски - атлетика класа Ф53: златен медал во ѓуле, златен медал во фрлање бомба и бронзен медал во фрлање чуњ;

- Елена Давидовска - атлетика класа Ф56: златен медал во диск и сребрен медал во копје (во ѓуле не настапи);

- Зоран Јовановски - атлетика класа Ф55: сребрен медал во диск и сребрен медал во диск (ѓуле не фрлаше);

- Бранимир Јовановски - стрелаштво: бронзен медал сервиска воздушна пушка;

- ЕКИПНО: второ место, сребрени медали и пехар за екипа: Бранимир Јовановски, Александар Јовановски и Зоран Јовановски.

Б. Јовановски

МОБИЛНОСТ МАКЕДОНИЈА НА 48. ХРОВАТОВ МЕМОРИЈАЛ ВО СЛОВЕНИЈА

Екипата во атлетика на „Мобилност Македонија“ во состав: Гоце Миновски Ф53, Ристо Фотевски Ф53, Петко Петковски Ф55 и Елена Давидовска Ф56 од 8-10.09.2017 година учествуваа на „48. Натпревар во атлетика“ (меморијал проф. Бојана Хроватина), меѓународен натпревар во атлетика за спортисти со параплегија и тетраплегија, кој во организација на Сојузот на параплегија на Словенија се одржа во Словен Градец.

Нашите спортисти се натпреваруваа во атлетски повеќебој (копје, гуле и диск) и освоија медали и тоа:

- Елена Давидовска - сребрен медал и
- Гоце Миновски - сребрен медал

На игрите настапија 86 спортисти од: Македонија, Србија, Хрватска, Босна и Херцеговина, Црна Гора и секако најмногу од домаќинот Словенија. Елена Давидовска и Ристо Фотевски настапија и на трка на 100 метри

со собна количка. Елена го освои првото место во категоријата жени. Натпреварувачите се натпреваруваа во категории мажи и жени во класи Ф51-Ф57.

Б. Јовановски

ДРЖАВНО ПРВЕНСТВО ВО СТРЕЛАШТВО 2017

Македонскиот параолимписки комитет на 17. 6. 2017 година во Охрид го одржа Државното првенство во стрелаштво за спортисти со инвалидност. На првенството учествуваа 25 спортисти од кои 13 со телесен инвалидитет и 12 глуви и наглуви спортисти. Судија на натпреварот беа Фене Костадинов и Драган Дојчиноски.

Според очекувањата параолимпијците ги постигнаа највредните резултати на првенството. Младиот стрелец Александар Јовановски (потенцијален параолимпиец)

постигна свој личен рекорд, а на натпреварот во пиштол настапија и двајца стрелци со оштетување на слухот, Светлан Седмаков и Адријана Гркова, кои ќе учествуваат на Deaflympics (Олимпијадата за глуви) која од 18-30.07.2017 година ќе се одржи во Самсун, Турција.

РЕЗУЛТАТИ

ВОЗДУШЕН ПИШТОЛ МИКС

1. Оливера Наковска-Бикова, Битола 564 кругови (377)
2. Александар Јовановски, Скопје 549 кругови
3. Ванчо Каранфилов, Скопје 544 кругови
4. Светлан Седмаков, Скопје 531 круг
5. Лидија Крстеска, Скопје 519 кругови (346)
6. Шефкет Брахими, Скопје 495 кругови
7. Адријана Грковска, Скопје 485 кругови (326)
8. Даниел Михајловски, Скопје 477 кругови
9. Михајло Михајлов, Кавадарци 446 кругови

ВОЗДУШНА ПУШКА ЖЕНИ МИКС

1. Елизабета Тодоровска, Куманово 291 круг
2. Наташа Црвенковска, Битола 231 круг
3. Гордана Илиевска, Охрид 199 кругови
4. Ленка Климовска, Охрид 21 круг

ВОЗДУШНА ПУШКА МАЖИ (ТЕЛЕСНИ)

1. Новча Тодоровски, Куманово 335 кругови
2. Небојша Пејоски, Струга 322 кругови
3. Ѓоре Здравески, Прилеп 317 кругови
4. Николче Станоевски, Битола 278 кругови
5. Стеван Ангелески, Прилеп 255 кругови
6. Влатко Најдоски, Прилеп 201 круг

ВОЗДУШНА ПУШКА МАЖИ (ГЛУВИ)

1. Горан Митревски, Скопје 314 кругови
2. Васил Љомов, Велес 287 кругови
3. Даниел Михајловиќ, Скопје 281 круг
4. Светлан Седмаков, Скопје 274 кругови
5. Ангел Милев, Кавадарци 245 кругови
6. Цанде Гелов, Кавадарци 231 круг
7. Шефкет Брахими, Скопје 221 кругови
8. Ѓорѓи Климоски, Охрид 203 кругови
9. Илија Илиевски, Охрид 170 кругови

Б.Јовановски

НАТПРЕВАР ВО МАЛ ФУДБАЛ

Во рамките на активностите во мал фудбал, екипата на „Мобилност Македонија“ го одигра својот 9. натпревар (втор оваа година), овој пат со ветераните и членовите на управата на Фудбалскиот клуб „Работнички“ од Скопје. Натпреварот се одигра на 23.9.2017 година на стадионот на ФК „Работнички“ во Градскиот парк во Скопје.

Натпреварот се одигра во исклучително фер и коректна игра, во која резултатот не беше во прв план, а заврши нерешено 3:3.

Им благодариме на фудбалерите-ветерани и на членовите на управата на ФК „Работнички“ за поддадената рака на поддршка, како и на нашите момчиња за залагањето, за фер и коректна игра.

Националниот сојуз на лица со телесен инвалидитет на „Македонија Мобилност Македонија“, со формирање на фудбалски тим од свои членови, прави скромни чекори во фудбалскиот свет и се надеваме дека за неког овие чекори ќе значат скок до трибина.

„Мобилност Македонија“ заедно со Фудбалската федерација на Македонија се вклучија во проектот на УЕФА - „Капитени на промени“. Проектот се спроведува во голем број европски земји. Целта на овој проект е да се влијае на креирање на еднакви можности за сите во фудбалскиот свет, без разлика на полот, религијата, националната припадност и физичката способност. „Капитени за промени“ е проект кој се однесува и на креирање на непречен пристап за лицата со инвалидитет на стадионите во Македонија затоа што фудбалот е спорт за сите и треба да биде достапен за секого.

С.П.

КВАЛИФИКАЦИОНЕН НАТПРЕВАР ВО ШАХ

Во согласност со препораките на „Мобилност Македонија“, на 30.8.2017 година, во просториите на „Даре Џамбаз“ се одржа квалификациониот натпревар во шах на кој учествуваа членови од „Мобилност Скопје“: Димитар Илиевски, Дарко Стојановски, Стојче Младеновски, Жарко Петковски, Зоран Стојановиќ и Дејан

Петанчески. Судија на натпреварот беше Драган Дојчински. По одиграните три кола, квалификувани за државното првенство се: Стојче Младеновски и Димитар Илиевски. Директен пласман на Државното првенство во шах од минатата година обезбедија: Мирослав Бучевски и Адем Неби.

Елена Ѓурчиноска

„МОБИЛНОСТ БИТОЛА“ НА СПОРТСКИТЕ ИГРИ 2017

Како и сите години порано така и годинава екипата на „Мобилност Битола“ подолго време се подготвуваше за учество на спортските игри. И сега како и порано се користеше теренот спроти домот во дворот на детската градинка. Салата за вежбање во стрелање и пинг-понг. Круна натпреварување во рамките на ССРИ и сите задоволни. Но, во игрите не секогаш сè оди како подмачкано.

Глобално можеме да бидеме задоволни, но знаеме дека можевме и повеќе. Сепак, ова се само игри. Важно е да се учествува, а има и стандардни принципи кои секогаш покажуваат резултат. За резултат се сите и ние се надеваме секогаш на подобро. Овој пат помина, довидување до година, со нови сили и нови резултати за кои се надеваме дека ќе се радуваме сите заедно.

ЕДУКАТИВЕН НАСТАН „TRANSFORMING MS NOW“ (хотел Парк, 28.9.2017 година)

Нова причина за надеж за пациентите со мултипла склероза се новите лекови за третман на оваа болест што ќе им помогнат на лицата да го живеат својот живот во целост.

Тоа беше темата на регионалниот едукативен настан „Transforming MS NOW“, кој се одржа на 28 септември 2017 година во хотел „Парк“, Скопје на кој покрај еминентните доктори од Македонија и регионот, првпат со свое излагање се претстави и Националниот сојуз на телесно инвалидизирани лица „Мобилност Македонија“.

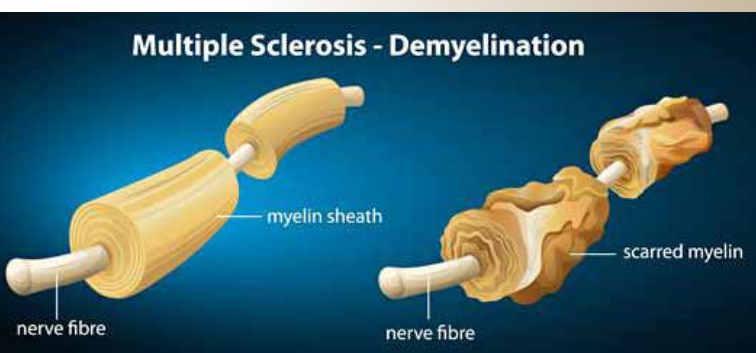
Регионалниот едукативен настан, организиран од страна на компанијата „Рош“, најголемата биотехнолошка компанија во светот, беше одлична можност да се разменат знаења и искуства во присуство на докажани експерти од областа на мултипла склероза од Македонија и регионот.

Веднаш по поздравниот говор од страна на пом. ас. д-р Иван Барбов, од Универзитетската клиника за неврологија Скопје, модераторот на целиот настан, д-р Игор Кузмановски од Универзитетската клиника за неврологија во Скопје даде вовед во темата.

Дијагностички и терапевтски предизвици, новите потенцијални терапевтски цели, улогата на Б-клетката во патофизиологијата на мултипла склероза и нови потенцијални терапевтски опции за пациентите со оваа дијагноза беа темите на овој едукативен состанок.

Како предавачи имавме чест да ги слушаме:

-Доц. д-р Тереза Габелиќ од Универзитетскиот болнички центар Загреб, Хрватска, која говореше за момен-

талните дијагностички предизвици со кои се соочуваат докторите и пациентите при поставувањето дијагноза на мултипла склероза;

- Прим. д-р Татјана Бошкова-Петковска од Универзитетската клиника за неврологија Скопје ги презентираше најчестите моментални предизвици во третманот на мултипла склероза, како на пример: користење на терапијата редовно, ефикасни и безбедни лекови, нови лекови за пациентите со прогресивна и високоактивна болест;

- Проф. д-р Јелена Друловиќ од Институтот за неврологија Белград говореше за улогата на одредување на активноста на болеста како нова терапевтска цел;

- Проф. д-р Енра Мехмедика-Суљиќ од Универзитетскиот клинички центар Сараево, презентираше новини поврзани со потенцијалните улоги на Б-клетката;

- Д-р сци. Роберт Кухел од F. Hoffmann-La Roche Ltd. Базел, Швајцарија во едукативното излагање ги претстави последните резултати од клиничките студии OPERA I, II и ORATORIO во кои се истражувал лекот ocrelizumab во третман на двете најчести форми на МС;

- Последен, но не и помалку значаен, г. Борче Стојков од Националниот сојуз „Мобилност Македонија“ се осврна на социо-економскиот товар и очекувањата на пациентите со мултипла склероза во Македонија.

Со поканата од страна на „Рош“, за наше претставување и активно учество на нивниот едукативен настан, компанијата потврди дека ги сметаат пациентските организации како стратешки партнер во креирање на политика на соработка и дејствување.

Визијата на „РОШ“ како компанија е секој човек да го живее својот живот не одреден од болеста туку од можностите.

Ана Карајанова-Димитрушева

ЗАБАВНА СТРАНА

Гатачка

Денес бев на гатачка. За 500 денари ми гаташе дека денес дома ќе имаме скандал. Идам дома тишина, мирно тивко. Жената со мајка и пијат кафе. На крај ја отерав бабата во ПМ. Па нема белки да давам цабе толку пари.

Единица.

Разговараат две дечиња:

- Те тепаа ли вчера за единицата што ја доби на писмената по математика?

- Не, мајка ми му врескаше на татко ми затоа што во цебот му ставив кондом!

Саем на автомобили

Јас сум по занимање автомеханичар и многу ги сакам автомобилите. Две години собирав пари за саемот на автомобили во Женева. Отидов. Незаборавно! Детално разгледав што никогаш нема да возам и со какви никогаш нема да легнам.

Хор

- Се зачленив во градскиот хор, сега секој петок сум на хор.

- Во хор? Да не си луд?

- Зошто бе? Се собираме игrame карти, пиеме, пушиме, игrame билијард...

- А кога пеете??

- Кога одиме на кај дома...

Сам дома

- Жената мисли дека ќе ме исплаши, ме остави сам неколку дена за да видам дека не можам без неа! А јас одлично се справувам!

- Така ли?

- Па да, еве вчера на пример, за вечера си испеков супа...

Пушење

Влегува министерот во кабинет, ги гледа советниците и почнува да им се дере:

– Нели ви кажав, за време на работа пушењето е забрането!!!

– А кој работи?

Дување

Полицаец сопира кола за проверка.

Од колата излева маж, кој едвај стое на нозе Полицаецот:

– Опаа, некој убаво се напил, ај дувни малку во апаратот!

Човекот вади 1000 денара и му ги дава. Полицаецот:

– Така... ај уште еднаш дувни!

Човекот вади уште 500 денара и му ги дава. Полицаецот:

– Не така слабо бе, дувни посилно, како првиот пат!

Банкарски бонтон

Влегува Трпе во банката и ја прашува службеничката:

– Може ли да внесам ебани долари во скапанава банка?

– Господине, ве молам држете се воспитано... во банка сте.

– Што ми е гајле ма... сакам да внесам еден ебан влог во скапанава банка.

– Не може така господине... ќе го викнам директорот. После 5 мин...

– Што е проблемот тука? Колешката ми рече дека не знаете како да се однесувате во банката? Да го викнам ли обезбедување?

– Нема потреба... освоив некои 10 ебани милиони долари од лотарија и сакам да ги внесам во скапанава банка.

– И што? Оваа глупава гуска не сака да ве послужи ли?

Порнич

Трпе и Трпана гледаат порнич. Излегува еден црнец и Трпе воодушевен:

– Лелееее Трпано на овој му е поголем и од мојот.

– Стварно му е голем, оваков у цело Скопје нема!

Паметен

Момчето оди кај таткото на девојката за да ја побара за жена.

– Господине, сакам да се оженам со вашата ќерка.

– Нема шанси млад господине. Па ти немаш ни скршен пара.

– Вистина, пари немам, но многу сум паметен.

– И дека си паметен не ти верувам.

– Зошто?

– Затоа што сакаш да се ожениш со ќерка ми.

Прошетка

– Добро утро комши, беше до продавница, а?

– Не. Излегов да ги прошетам лебов и јогуртов.

Мийќо Фидановски

Хемиски елемент	Жена
Хемиски симбол	же
Го открил	Адам
Атомска тежина	Оптимална тежина 60 килограми, но постојат изотопи кои варираат од 40 до 250 кг.
Динамика на појавување на елементот	Поголеми количини можат да се најдат во урбаните средини, но хемиски чисти примероци можат да се најдат во само одалачените брдски предели
Физички својства	Површината е обично премачката со крема и боја, се јавува во сите агрегатни состојби, ненадејно зоврива, замрзнува без причина. Се топи ако се примени соодветна постапка.
Хемиски својства	Лесно се спојува со злато, сребро и други скапоцени и полускапоцени метали и драгоцени камења. Апсорбира големи количини скапи материјали. Може ненадејно да експлодира, без претходно предупредување и без позната причина. Не се потопува во вода, но вредноста забележливо и се зголемува ако се натопи со квалитетен алкохол. Како елемент познат е по впивање на пари. Многу ретко се наоѓа во чиста, невина состојба.
Употребна вредност	Пред се како украс, посебно во отмена вила и скапи спортски автомобили. Одличен медикамент за релаксација и ефикасно средство за чистење.
Останати својства	Поцрвенува кога ќе се затекне без амбалажа. Позеленува кога е покрај подобар примерок.
опасност	Екстремно опасен елемент, освен во рацете на стручно лице кое поседува соодветен алат. Илегално е да се имаат повеќе примероци, иако може да се поседуваат и повеќе од еден примерок, под услов да се чуваат на различни локации и да се внимава елементите да дојдат во директен допир.

ПРИЈАТЕЛ НА ЖИВОТОТ
www.medicushelp.com.mk

Медикус Хелп е компанија чија желба и основно движечко мото е на македонскиот пазар да понуди квалитетни и функционални производи кои на сите луѓе, а особено на оние чиј живот се менува поради болест, привремена или трајна, ќе им го олеснат секојдневието и ќе им обезбедат полесен, поквалитетен и независен живот.

Медикус Хелп е пријател на вашето тело, пријател на животот.

Од палетата на производи за Вас го издвојуваме:

Електромоторен транспортер за по рамни скалила Гасеничар

Гасеничарот е мобилен уред кој е специјално дизајниран за пренесување на корисници на инвалидски колички по рамни скалила. Корисниците на инвалидските колички сега можат да се движат послободно, а нивните помагачи не мора да си го истегнуваат грбот по скали.

Карактеристики:

- Електронска заштита од преоптоварување
- Сензор за косина со контрола на брзина
- Предупредување за агол на движење
- Функции контролирани од микропроцесор
- Интегриран систем за дијагностика
- До 50 ката со едно полнење
- LED индикатор за насока на движење
- Заклучување
- Копче за итно запирање

За да овозможиме полесна пристапност на помагала ширум Македонија отворивме специјализирани продавници во повеќе градови, од кои две се во Скопје како и Дирекцијата со магацински простор. Останатите продавници се лоцирани во Охрид, Битола, Гостивар, Штип, Кавадарци, Струмица и Куманово.

Сите наши продавници се најсовремено опремени и лесно и ефикасно можат да одговорат на сите ваши барања. Во нив може да добиете врвна услуга од нашиот кадар кој константно работи на свое усовршување преку едукации и најразлични курсеви.

CHANGE YOUR MINDSET SPORT4 EVERYONE

DISABILITY

ЦЕЛ НА ПРОЕКТОТ

Целта на проектот е подигнување на свеста за потребата од физичка активност како основа за здрав начин на живот преку вклучување на младите луѓе со инвалидност во рекреативни спортски активности.

КООРДИНАТОР НА ПРОЕКТОТ

Загребачки спортски сојуз на лица со инвалидност

ПАРТНЕРИ

Параолимписки комитет на Словенија

Италијанска пингпонгарска федерација

Македонски параолимписки комитет

Параолимписки комитет на Црна Гора

Австриски пингпонгарски сојуз

Параолимписки комитет на Србија

Организација за промоција на граѓанско општество ЕЦХО

ВРЕМЕТРАЕЊЕ НА ПРОЕКТОТ

1 Јануари 2017 – 30 Јули 2018

Оваа публикација ги отсликува исклучиво ставовите на авторот на публикацијата и Комисијата не може да се смета за одговорна во случај на употреба на информациите кои се содржат во истата.

ПОВЕЌЕ ИНФОРМАЦИИ:
mk.sport4everyone.eu

Change your Mindset-Sport4Everyone

Sport4Everyone @EveryoneSport4

Sport4Everyone

